

UCHWAŁA Nr XLI/297/2022
RADY GMINY ŻARNÓW
z dnia 30 marca 2022 roku

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6a, art. 10 f ust. 4 w związku z art. 10 e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz w związku z art. 9 pkt.5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 poz. 1057) Rada Gminy Żarnów uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030” o treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żarnów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030” jest dokumentem realizowanym w celu ożywienia oraz harmonijnego, wielostronnego rozwoju Gminy Żarnów. Jest to podstawowy plan działania, który wyznacza kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazuje sposoby ich osiągnięcia.

Projekt „Strategii ...” składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza część przedstawia skoncentrowane informacje o aktualnym stanie Gminy Żarnów, tj. zawiera informacje o sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej gminy. Szczegółowa charakterystyka Gminy Żarnów została przedstawiona w „Diagnozie sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Żarnów”, a wnioski z diagnozy stanowią punkt wyjścia do opracowania strategii.

Elementem podsumowującym część diagnostyczną dokumentu jest analiza SWOT przedstawiająca mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia, które mogą mieć wpływ na dalszy jej rozwój. W analizie SWOT uwzględniono wyniki partycypacji społecznej w opracowywaniu projektu „Strategii ...”.

Część druga stanowi to część planistyczną „Strategii ...”. Część ta zawiera określone kierunki działań przyszłościowych, które będą mieć zasadniczy wpływ na rozwój Gminy Żarnów.

W planie strategicznym określono wizję Gminy Żarnów. Wyznaczono także trzy obszary priorytetowe – strategiczne: sfera gospodarcza, sfera społeczna i sfera przestrzenna. W wymienionych obszarach koncentrować się będą działania gminy w perspektywie najbliższych lat.

Dla każdego obszaru priorytetowego określono cele operacyjne i kierunki działań. W przypadku niektórych celów strategicznych określono również konkretne zadania inwestycyjne, o realizacji których Samorząd posiadał wiedzę na etapie przygotowywania projektu „Strategii ...”.

W okresie od 10.09.2021 r. do 15.10.2021 r. projekt „Strategii ...” wyłożony był do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Żarnów oraz przesłany do podmiotów wymienionych art. 6 i art. 6a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247), projekt „Strategii ...” poddany został konsultacjom z organami: Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Łodzi oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi. RDOŚ w Łodzi nałożył obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021 – 2030”.

Dla projektu „Strategii ...” opracowana została Prognoza oddziaływania na środowisko, która wraz z projektem „Strategii ...” została przedłożona zarówno Łódzkiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu jak i Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Łodzi oraz ponownie wyłożono całą dokumentację do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Żarnów w okresie od 02.11.2021 r. do 23.11.2021 r.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi pismem znak: ŁPWIS.NSOZNS.9022.5490.2021.PD.KH z dnia 07.02.2021 r. oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi pismem znak: WOOS.410.363.2021.MGw z dnia 15.11.2021 r. pozytywnie zaopiniowali projekt „Strategii ...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wymogami ustawy „o samorządzie gminnym” projekt strategii został wysłany do Zarządu Województwa w celu uzyskania opinii. Uwagi zgłoszone w piśmie znak BPPWŁ.ROT.426.8.2022 z dnia 16.03.2022 r. zostały uwzględnione w ostatecznej wersji dokumentu.

Mając powyższe na uwadze, przedłożenie niniejszego projektu „Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030” do uchwalenia przez Radę Gminy Żarnów należy uznać za zasadne.

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030



Żarnów, sierpień 2021

Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021 – 2030

opracowana przez:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „BaSz”

przy współpracy:

Urzędu Gminy Żarnów

Spis treści

WSTĘP.....	4
1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY ŻARNÓW.....	5
1.1 Wnioski z diagnozy.....	5
1.2 Ocena sytuacji gminy Żarnów – wnioski z konsultacji społecznych.....	9
1.3 Analiza SWOT	11
2.SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	14
3. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻARNÓW	17
3.1 Wizja rozwoju gminy Żarnów.....	17
3.2 Strategia rozwoju gminy Żarnów	18
3.3 Plan działań dla gminy Żarnów	19
4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WYZNACZONE DLA GMINY ŻARNÓW	33
5. MODEL STRUKTURALNO-PRZESTRZENNY ROZWOJU GMINY ŻARNÓW	35
5.1 Kluczowe uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy Żarnów	35
5.2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Żarnów	42
5.3 Rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy Żarnów	48
6. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI STRATEGII	50
6.1 Wdrażanie Strategii.....	50
6.2 Ewaluacja	51
6.3 Monitoring Strategii.....	52
6.4 Wskaźniki realizacji planu strategicznego.....	52
6.5 Finansowanie przedsięwzięć.....	55
7. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PLANU STRATEGICZNEGO	56
8. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	58
BIBLIOGRAFIA	60
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW	60

WSTĘP

Gmina Żarnów przystąpiła do opracowania **Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021 – 2030**. W Strategii zostanie przedstawiona aktualna diagnoza stanu obecnego gminy oraz zostanie określona koncepcja jej rozwoju w perspektywie do 2030 r.

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021 – 2030 będzie ważnym dokumentem planistycznym, który będzie definiował działania służące długofalowemu rozwojowi gminy. Dokument ten będzie wskazywał najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne i infrastrukturalne, na których powinna być skoncentrowana uwaga władz gminy. Celem jest wytyczenie kierunków, które pozwolą na dynamiczny i zrównoważony rozwój gminy w perspektywie do 2030 r. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań z rozmaitych źródeł zewnętrznych.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w gminie Żarnów, a z drugiej strony dokumentem spójnym z dokumentami wyższego rzędu, w tym ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument Strategii będzie wyznaczał również ramy dla planów i programów powstających w gminie Żarnów podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany przy uwzględnieniu aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY ŻARNÓW

1.1 Wnioski z diagnozy

Rozdział prezentuje najważniejsze wnioski z przeprowadzonej „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Żarnów” (stanowiącej podstawę do programowania założeń niniejszej Strategii, jak i innych dokumentów planistycznych i strategicznych dla gminy Żarnów).

SFERA GOSPODARCZA

GMINA ŻARNÓW

Tabela 1. Podsumowanie sfery gospodarczej według wyznaczników

Wyznacznik	Charakterystyczne cechy gminy Żarnów
Gospodarka, podmioty gospodarcze	Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny - ogółem w gminie Żarnów zarejestrowanych jest 346 podmiotów - w tym 326 tworzy sektor prywatny (co stanowi ponad 94 % ogółu). W sektorze prywatnym przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ogółem 257 podmiotów.
	Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD należy działalność: usługi ogólnobudowlane, przetwórstwo przemysłowe, przetwórstwo owoców i warzyw, obróbka drewna, handel i naprawy pojazdów samochodowych. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.
	Ponad 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa (średnioroczne zatrudnienie mniej niż 10 pracowników). Większość tych firm ma charakter rodzinny.
Rolnictwo	Charakter typowo rolniczy, warunki do rozwoju rolnictwa przemysłowego (produkcji wysokodochodowych roślin przemysłowych) są słabe, ze względu na niską bonitację gleb.
	Dominują gleby klasy: IVa, IVb oraz V, nie występują gleby klasy I i II. Największą przydatność rolniczą mają nielicznie występujące czarne ziemie oraz gleby brunatne wytworzone na glinach i piaskach.
	Rozdrobniona struktura gospodarstw indywidualnych. Rolnicy prowadzący gospodarstwa korzystają z pomocy publicznej Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa - stale rośnie kwota dotacji na zwrot podatku akcyzowego.
Rynek pracy	Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny, w którym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 78,8%.
	Największymi pracodawcami na terenie gminy są: – placówki oświatowe prowadzone przez samorząd gminy – administracja publiczna: Urząd Gminy oraz jednostki organizacyjne, w tym: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie – Dom Pomocy Społecznej w Niemojewicach – przedsiębiorstwa handlowe i usługowe prywatnych podmiotów gospodarczych.

SFERA SPOŁECZNA

GMINA ŻARNÓW

Tabela 2. Podsumowanie sfery społecznej według wyznaczników

Wyznacznik	Charakterystyczne cechy gminy Żarnów
Demografia	Liczba mieszkańców gminy - 5 817 osób, w tym 2 942 mężczyzn i 2 875 kobiet. Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia wynosi 41 osób/km². Ludność gminy stanowi 7,7% ludności powiatu opoczyńskiego. Populacja gminy odznacza się mało korzystną strukturą wiekową - reprezentuje typ społeczeństwa regresywnego, starzejącego się. Procent osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 17,2%, osób w wieku produkcyjnym – 59,8%, i poprodukcyjnym – 23,1%. Dodatni wskaźnik salda migracji, ujemny i stale powiększający się wskaźnik prostu naturalnego.
Bezrobocie i zatrudnienie	W roku 2020 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opocznie z terenu gminy zarejestrowanych było ogółem 185 osób, w tym 78 mężczyzn i 107 kobiet. Stopa bezrobocia w 2020 roku w powiecie opoczyńskim - 6,6% W strukturze osób bezrobotnych dominują osoby starsze, które mają mniej korzystny stratus na rynku pracy są np. mniej mobilne (stanowią: 28,6% ogółu zarejestrowanych). Osoby do 30 roku życia stanowią 25,4% ogółu – może to świadczyć o niedostosowaniu osób młodych do potrzeb rynku. Możliwości zatrudnienia: własna działalność gospodarcza i rolnicza, zatrudnienie w jednostkach państwowych na terenie gminy, zatrudnienie poza gminą.
Edukacja, rozwój, kultura, sport, rekreacja	W gminie Żarnów działają 2 szkoły podstawowe w Żarnowie i w Klewie oraz przedszkole w Żarnowie. Najbliższe szkoły średnie znajdują się na terenie powiatu opoczyńskiego w Opocznie i Piotrkowie Trybunalskim oraz w województwie świętokrzyskim – w Końskich. Oferta kulturalna Gminnej Biblioteki Publicznej w Żarnowie oraz Filii Bibliotecznych w Miedznej Murowanej i w Skórkowicach. Działalność Klubu Aktywnego Seniora i Młodzieżowej Grupy Muzycznej. Infrastrukturę sportową w gminie tworzą: – kompleks boisk sportowych „Orlik” wraz z zapleczem kontenerowym w Żarnowie, – Obiekt sportowy w Pilichowicach – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Miedznej Murowanej, który oferuje usługi dla amatorów sportów wodnych, wędkarzy i turystów oraz wypożycza sprzęt wodny.
Pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, opieka medyczna	Z opieki społecznej, oferowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie, korzystają 177 rodzin (418 osób w rodzinach), liczba rodzin z roku na rok maleje. Najczęstszym powodem korzystania jest ubóstwo i długotrwała choroba oraz bezrobocie i niepełnosprawność. Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Opocznie poprzez Komisariat Policji w Paradyżu Na terenie gminy funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP KSRG Żarnów, OSP KSRG Skórkowice, OSP Chełsty, OSP Miedzna Murowana, OSP Paszkowice, OSP Straszowa Wola, OSP Topolice, OSP Zdyszewice. Podstawową opieką medyczną świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ). Brak opieki specjalistycznej w gminie, świadczy ją Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy w Opocznie.

Aktywność społeczna	Na terenie gminy znajdują się instytucje wspierające:
	– Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Przystań" w Żarnowie
	– Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie
	– Dom Dziennego Pobytu oraz dom Senior Wigor w Niemojowicach
Aktywność społeczna	Działające Koła Gospodyń Wiejskich, działające w miejscowościach: Adamów, Bronów, Budków, Chełsty, Klew, Marcinków, Miedzna Murowana, Nadole, Niemojowice, Paszkowice, Skórkowice, Soczówki, Żarnów.
	Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Oddział w Żarnowie.
	Działalność stowarzyszeń dla rozwoju gminy oraz w poszczególnych sołectwach i KS Kasztelan Żarnów.

SFERA PRZESTRZENNA

GMINA ŻARNÓW

Tabela 3. Podsumowanie sfery przestrzennej według wyznaczników

Wyznacznik	Charakterystyczne cechy gminy Żarnów
Położenie	Położenie administracyjne na skraju województwa, w sąsiedztwie gmin województwa świętokrzyskiego
	Dogodne połączenia komunikacyjne z ośrodkami miejskimi w regionie: Opoczno, Piotrków, Łódź, Końskie, Kielce, droga krajowa 74.
	Nierównomierne rozłożenie ludności w gminie, największa koncentracja zabudowy występuje w centralnej części gminy, w Żarnowie i miejscowościach do niego przylegających.
Zagospodarowanie przestrzenne	Dobre położenie komunikacyjne, z drogą krajową nr 74 jako osią i krzyżującą się siecią dróg wojewódzkich, powiatowych i uzupełniających - gminnych.
	Typowe dla obszarów wiejskich., dominujące strefy funkcjonalne:
	– związane z gospodarką rolną. (dominujące w centralnej i północnej części gminy) – związane z funkcją leśną.
Zasoby mieszkaniowe	Użytkowanie gruntów: użytki rolne, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami, grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty rolne – nieużytki oraz tereny różne
	Zasoby mieszkaniowe gminy Żarnów to głównie zabudowa jednorodzinna. Liczba mieszkań systematycznie rośnie, zwiększa się również ich powierzchnia użytkowa i standard – wyposażenie.
	Wzrost wykorzystania OZE, głównie instalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła w budynkach mieszkalnych.
Środowisko przyrodnicze	Powierzchnia gruntów leśnych w gminie wynosi 3759,19 ha, tj. 26,4%. Ponad 55,7% gruntów leśnych na terenie gminy to lasy publiczne, zaledwie 62,9 ha jest własnością gminy. Pozostała część lasów stanowi własność osób prywatnych.
	Położenie gminy w systemie obszarów ochrony przyrody, w tym:
	– Rezerwat przyrody „Diabla Góra”
	– Rezerwat przyrody „Jodły Sieleckie”
	– Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu
Środowisko przyrodnicze	– Obszar Natura 2000 – „Dolina Czarnej”
	– Pomnik przyrody „Dąb Siedlowski”
	We wschodniej części gminy, ze względu na występowanie gęstszej sieci rzecznej, tj. rzek: Czarnej, Wąglanki i Barbarki, znajdują się zbiorniki wodne,

	w tym największy sztuczny zbiornik regionu; Wąglanka-Miedzna. Bogactwa mineralne; rudy żelaza, piaskowce drobnoziarniste i surowce ilaste, gliny oraz torf.
Dziedzictwo kulturowe	Najcenniejsze obiekty architektoniczne zostały objęte ochroną prawną w rejestrze i ewidencji wojewódzkiej: kościół św. Mikołaja w Żarnowie, kościół św. Łukasza w Skórkowicach oraz archeologiczne grodzisko wczesnośredniowieczne w Żarnowie. W miejscowościach znajdują się zabytkowe kościoły, domy i zabudowa gospodarcza, parki dworskie, cmentarze. W zabudowie widoczne są dawne formy rozplanowania miejscowości: wieś sznurowa, wielodrożnica, folwark, rzędówka.
Infrastruktura techniczna	Długość sieci wodociągowej wynosi 144,35 km (dostarcza wodę do 2 219 gospodarstw), oparta jest na 2 ujęciach wody w Ruszenicach i Straszowej Woli. Sieć kanalizacyjna wynosi 64,58 km, odbiera ścieki z 729 gospodarstw. Pozostałe gospodarstwa posiadają bezodpływowe zbiorniki (837 szt.) i przydomowe oczyszczalnie ścieków (74 szt.) W gminie funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych w Żarnowie. Wielkość oczyszczalni to 1 830 RLM. Obecnie do oczyszczalni dopływają ścieki komunalne w ilości średnio dobowej ok. 130m³/d. oczyszczania odbiera ścieki z większości terenu gminy. Odbiór nieczystości ciekłych z miejscowości Miedzna Murowana i Straszowa Wola (167 gospodarstw domowych) odbywa się do oczyszczalni ścieków w Białaczowie. Sieć rozdzielcza elektroenergetyczna pokrywa w pełni zapotrzebowanie na energię elektryczną. Sieć tworzą: linia wysokiego napięcia 110 kV, stacja transformatorowo-rozdzielcza 110/15 kV będąca źródłem zasilania dla gminy Żarnów, napowietrzna linia średniego napięcia 15 kV, oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/04 kV i linie niskiego napięcia Nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania. Aktualnie potrzeby ciepłe pokrywane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wbudowanych u poszczególnych odbiorców, najczęściej opalane paliwem stałym (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy). Przez teren gminy przebiega magistrala gazu wysokiego ciśnienia, w Topolicach znajduje się stacja redukcyjna gazu. Aktualnie z gazu sieciowego korzystają mieszkańcy Żarnowa, Trojanowic i Topolic, a sieć gazowa w gminie wynosi 13,39 km i posiada czynne przyłącza do 179 budynków, w tym 164 przyłącza do budynków mieszkalnych. W budynkach publicznych i mieszkalnych prywatnych (152 szt.) zostały wprowadzone odnawialne źródła energii tj. instalacje fotowoltaiczne, instalacje solarne, pompy ciepła oraz kotły na biomasę.

1.2 Ocena sytuacji gminy Żarnów – wnioski z konsultacji społecznych

Na etapie przygotowywania „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żarnów” - dla potrzeb Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021- 2030”, przeprowadzone zostały konsultacje, znacznie wykraczające poza zakres dokumentu. Konsultacje przeprowadzone zostały w formie ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. Wnioski z konsultacji społecznych dookreślają diagnozę i pozwalają właściwie ocenić sytuację obecną gminy Żarnów, z tego powodu wnioski z konsultacji przedstawiono w niniejszym rozdziale.

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie Żarnów (przedstawienie procentowe)

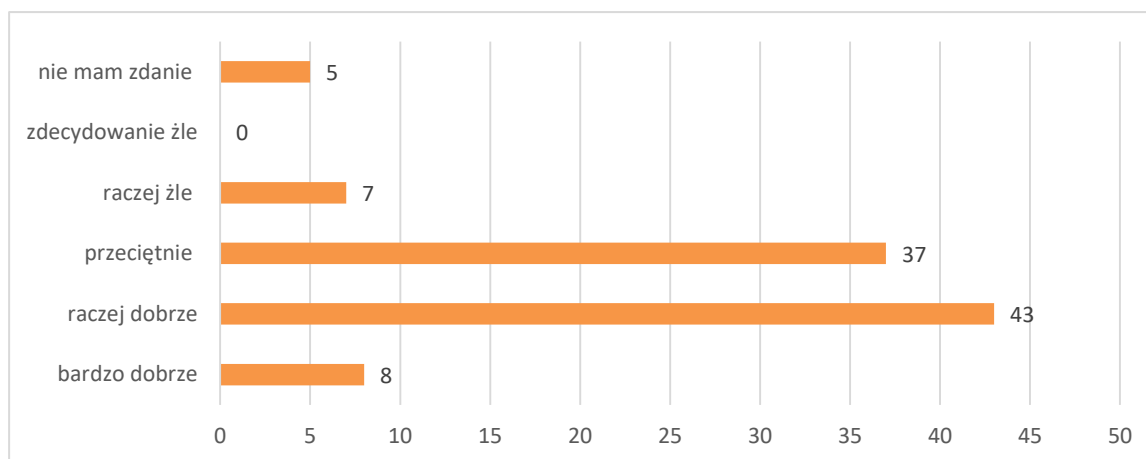
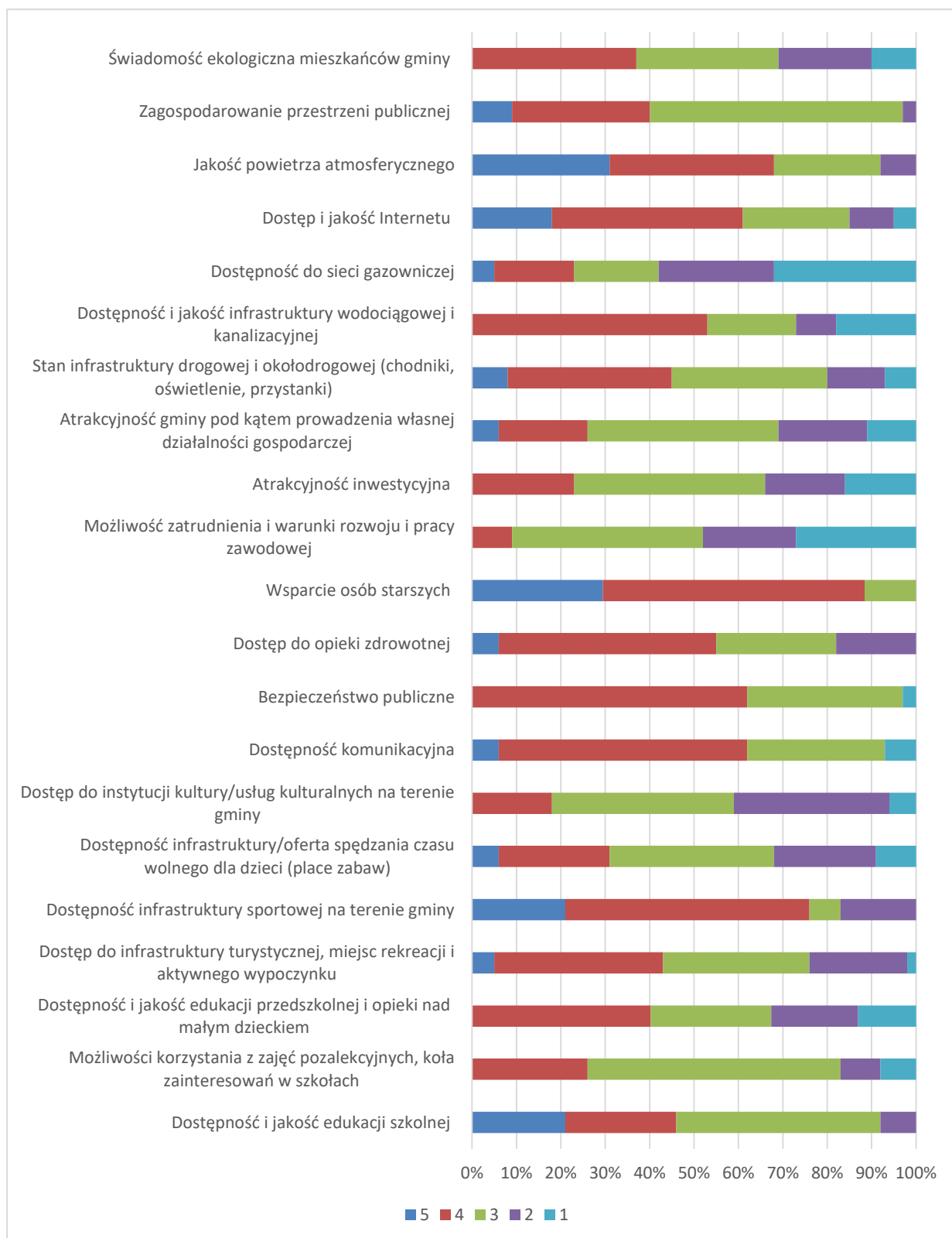


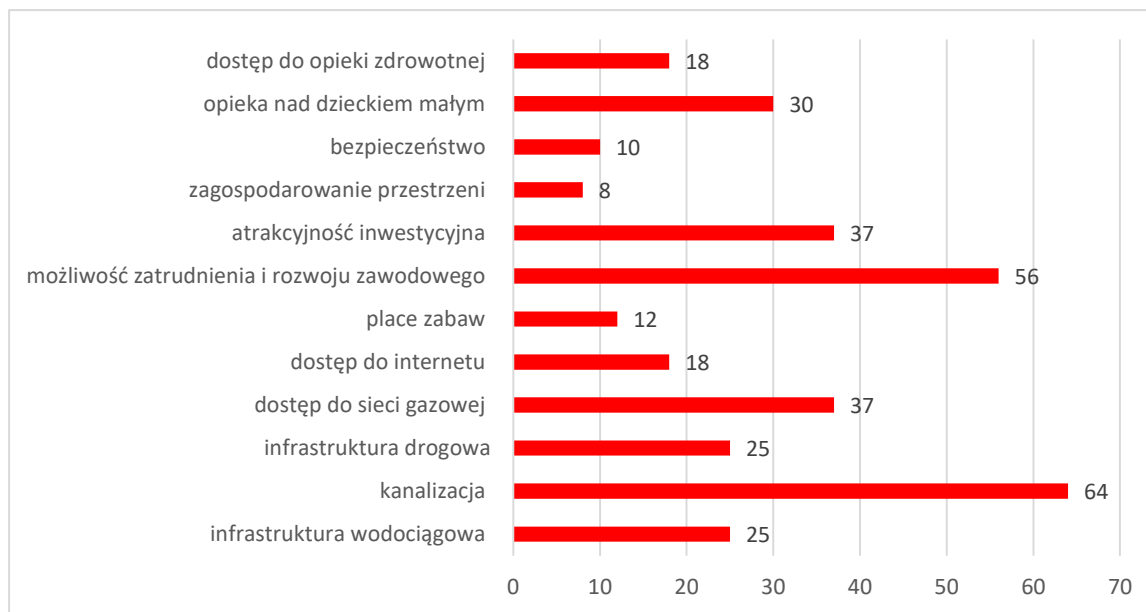
Tabela 4. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych (hierarchia według oddanych głosów)

Wyszczególnienie	Obszary życia
Najlepiej oceniane obszary życia w gminie Żarnów	Jakość powietrza atmosferycznego
	Wsparcie osób starszych oferowane na terenie gminy (DPS, Kluby Seniora)
	Dostępność i jakość edukacji szkolnej (poziom nauczania w szkołach
	Dostępność infrastruktury sportowej na terenie gminy
Najgorzej oceniane obszary życia w gminie Żarnów	Dostępność do sieci gazowniczej
	Możliwość zatrudnienia i warunki rozwoju i pracy zawodowej
	Dostępność i jakość infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej
	Atrakcyjność inwestycyjna gminy (zasób terenów przeznaczonych pod inwestycje, uzbrojenie tych terenów)
	Dostępność i jakość edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem (żłobki)
	Atrakcyjność gminy pod kątem prowadzenia własnej działalności gospodarczej
	Świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (segregacja odpadów, spalanie paliw)

Wykres 2. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych (przedstawienie procentowe, według ilości punktów)



Wykres 3. Dziedziny, które wymagają podjęcia najszybszych działań w celu poprawy warunków życia mieszkańców gminy według ankietowanych (przedstawienie procentowe)



1.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w dokumentach planistycznych jako narzędzie diagnozy strategicznej, ponieważ pozwala porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.



Analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Żarnów
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych na etapie diagnozowania
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na etapie sporządzania diagnozy
- informacji z Urzędu Gminy w Żarnowie.

Tabela 5. Analiza SWOT dla gminy Żarnów

Wyszczególnienie	Analiza SWOT
Mocne strony	Dogodne położenie administracyjne, komunikacyjne gminy, połączenie z miastami regionu
	Wartościowe dziedzictwo kulturowe: unikatowe zabytki z rodzimych piaskowców, pozostałości dworów i parków, unikatowy zabytek archeologiczny w Żarnowie
	Rosnąca aktywność gospodarcza mieszkańców
	Stosunkowo niski poziom bezrobocia
	Tereny leśne i obszary chronione
	Zabezpieczenie energetyczne gminy
	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i gospodarstwach domowych
	Opieka dla seniorów i osób niepełnosprawnych, chorych, m.in. DPS w Niemojowicach, Warsztat Terapii Zajęciowej
	Niski procent osób objętych pomocą społeczną
	Istniejące tereny rekreacyjne i sportowe, m.in. w rejonie zbiornika Wąglanka - Miedzna
	Liczne jednostki OSP, zapewniające bezpieczeństwo mieszkańcom
	Działające Koła Gospodyń Wiejskich, oddział PTTK oraz stowarzyszenia na rzecz rozwoju gminy i poszczególnych miejscowości
	Współpraca z gminami ościennymi w realizacji inwestycji i wspólnego ubiegania się o środki zewnętrzne
Słabe strony	Niekorzystne trendy demograficzne – spadek liczby ludności, starzejące się społeczeństwo
	Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	Brak ładu przestrzennego, złe rozplanowanie, zwłaszcza w centrach miejscowości
	Niewystarczająca opieka instytucjonalna nad małym dzieckiem
	Słaby stan techniczny dróg gminnych, niewystarczająca infrastruktura komunikacyjna: chodniki, oświetlenie
	Niewykorzystywanie zasobów bogactw mineralnych
	Słabe warunki do rozwoju rolnictwa (rozdrobienie gospodarstw, brak specjalizacji, gleby niskiej klasy)
	Brak przetwórstwa rolno-spożywczego
	Brak przemysłu, dużych podmiotów, które mogłyby oferować pracę dla mieszkańców gminy
	Brak przygotowanych terenów inwestycyjnych dla lokowania większych przedsięwzięć
Szanse	Niski wskaźnik skanalizowania i gazyfikacji gminy
	Wzrost aktywności społecznej pod względem gospodarczym, ale też rozwoju własnego, doskonalenia
	Wzrost świadomości mieszkańców odnośnie prowadzenia zdrowego trybu życia (profilaktyka, badania, aktywność fizyczna itp.)
	Wykorzystanie zasobów przyrody, w tym: lasów, wód powierzchniowych, istniejących zbiorników, terenów cennych przyrodniczo dla rozwoju rekreacji i turystyki

Zagrożenia	Rosnące zainteresowanie wykorzystaniem OZE w gospodarstwach domowych (zaplanowane działania)
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców odnośnie oszczędnego gospodarowania wodą, selektywnej zbiórki odpadów, eliminacji azbestu, wykorzystania OZE i wymiany nieekologicznych źródeł ciepła
	Wykorzystanie dofinansowań zewnętrznych dla przeprowadzenia znaczących inwestycji
	Pozyskanie inwestorów zewnętrznych dla tworzenia nowych, atrakcyjnych i różnorodnych miejsc pracy w gminie
	Budowa obwodnicy Żarnowa – droga krajowa nr 74
	Stworzenie i wykorzystanie terenów inwestycyjnych na przedsięwzięcia nie szkodzące środowisku naturalnemu
	Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej, głównie gazowej i kanalizacyjnej
	Dostosowanie parametrów oczyszczalni ścieków do potrzeb mieszkańców i nowej zabudowy
	Wykorzystanie nowoczesnych technologii w gospodarce, rolnictwie, gospodarstwach domowych
	Rozbudowa sieci światłowodowej
	Stagnacja gospodarcza spowodowana kryzysem finansowym
	Wzrost niekorzystnych zjawisk społecznych i odpływ ludności z terenu gminy (zwłaszcza osób młodych)
	Nieemożność zrealizowania przedsięwzięć strategicznych
	Wzrost natężenia ruchu na drodze krajowej (brak obwodnicy Żarnowa - inwestycja niezależna od władz gminy)
	Zmniejszenie terenów rolniczych oraz perspektyw na rozwój rolnictwa
	Zagrożenie powodziowe w części gminy
	Niestabilność przepisów prawnych, częste zmiany

2.SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Podstawą aktualnie obowiązującego systemu zarządzania rozwojem kraju jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, natomiast głównymi dokumentami strategicznymi, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju są: Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności oraz Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030.

Tabela 6. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi (opracowanie własne)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030			
Cel główny:	Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym		
Cele szczegółowe:	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną		
	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		
	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu		
Główne obszary koncentracji działań	• Reindustrializacja • Rozwój innowacyjnych firm • Małe i średnie przedsiębiorstwa • Kapitał dla rozwoju • Ekspansja zagraniczna	• Spójność społeczna, • Rozwój zrównoważony terytorialnie	• Prawo w służbie obywatelom i gospodarce • System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje • Publiczne • E-państwo • Finanse publiczne • Efektywność wykorzystania środków Unii Europejskiej
Obszary wpływające na osiągnięcie celów:	kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko, bezpieczeństwo narodowe		
Wykazanie spójności	Odpowiadające cele operacyjne: Poprawa warunków inwestowania, Wysoka jakość edukacji i możliwości rozwoju, Dostępność do usług społecznych, Poprawa jakości zasobów środowiska, Zwiększenie dostępności przestrzennej, Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku.		
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 z 17 września 2019 r.			
Cel główny:	Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym		
Cele szczegółowe:	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk

	społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	ukierunkowanych terytorialnie
Wykazanie spójności	Strategia odpowiada głównie i bezpośrednio na cel szczegółowy 1 KSRR, pozostałe cele mają rangę ponadregionalną. Działania zawierają się we wszystkich sferach planu strategicznego gminy Żarnów.	
Zapisy uszczegółowiające zawarte w strategiach sektorowych	– strategia w obszarze środowiska i gospodarki wodnej - Polityka ekologiczna państwa 2030 z 16 lipca 2019 r., – Strategia Sprawne Państwo 2020 z 12 lutego 2013 r., – Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 z 18 czerwca 2013 r., – Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (projekt) – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” z 15 stycznia 2013 r., – Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku z 24 września 2019 r., – Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 z 15 października 2019 r., – Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 z 9 kwietnia 2013 r.	

Tabela 7. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030 z dokumentami o randze regionalnej (opracowanie własne)

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	
Wizja rozwoju regionu:	Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum Polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.
Cele strategiczne i cele operacyjne	• Strefa gospodarcza: nowoczesna i konkurencyjna gospodarka: Zwiększanie potencjału badawczego i innowacyjnego Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego Wsparcie rozwoju MŚP Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności • Strefa społeczna: obywatelskie społeczeństwo równych szans: Rozwój kapitału społecznego Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenie społeczne • Strefa przestrzenna: atrakcyjna i dostępna przestrzeń: Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska Ochrona i kształtowanie krajobrazu Zwiększenie dostępności transportowej Nowoczesna energetyka województwa Racjonalizacja gospodarki odpadami Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych
Cel horyzontalny	Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.
Wykazanie spójności	Działania we wszystkich sferach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej, planu strategicznego gminy Żarnów, odpowiadających na wszystkie cele strategiczne i kierunki działań.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego	
Cele szczegółowe	I. Region spójny o zrównoważonym systemie osadniczym
	II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej
	III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej
	IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego
	V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym
	VI. Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej
	VII. Region o krajobrazie wysokiej jakości
	VIII. Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego
	IX. Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwoju na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Wykazanie spójności	Działania w/w celów znajdują się w sferach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej, strategii rozwoju gminy Żarnów.

3. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻARNÓW

3.1 Wizja rozwoju gminy Żarnów

Wizja rozwoju odzwierciedla stan pożądany w perspektywie roku 2030, uwzględniając istniejące uwarunkowania, zachodzące zmiany, trendy kształtowania się regionu i jego polityki, mające wpływ na przyszłościowy rozwój gminy.

Wizja rozwoju:

2030

GMINA ŻARNÓW

**SYNERGIA ROZWOJU GOSPODARCZEGO,
SPOŁECZNEGO I PRZESTRZENNEGO
DLA PODNIESIENIA ATRAKCYJNOŚCI GMINY,
POZIOMU ŻYCIA I ROZWOJU MIESZKAŃCÓW**



3.2 Strategia rozwoju gminy Żarnów

SFERA GOSPODARCZA**GMINA ŻARNÓW****ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I WZROST WYKORZYSTANIA
POTENCJAŁÓW INWESTYCYJNYCH**

Cele operacyjne	Kierunki działań
1.1. Poprawa warunków inwestowania	1.1.1. Wsparcie dla lokalnie tworzonych miejsc pracy
	1.1.2. Wykorzystanie potencjału dla rozwoju usług
	1.1.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy
1.2. Rozwój efektywnego rolnictwa	1.2.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej
	1.2.2. Wsparcie dla rolników i producentów rolnych

SFERA SPOŁECZNA**GMINA ŻARNÓW****WZROST ATRAKCYJNOŚCI DLA ZAMIESZKANIA I WYRÓWNIANIA SZANS**

Cele operacyjne	Kierunki działań
2.1. Wysoka jakość edukacji i możliwości rozwoju	2.1.1. Wzrost jakości kształcenia dzieci i młodzieży
	2.1.2. Poprawa infrastruktury oświaty, sportu kultury i rekreacji
	2.1.3. Umożliwienie wszechstronnego rozwoju kapitału ludzkiego
2.2. Dostępność do usług społecznych	2.2.1. Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej
	2.2.2. Zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego
	2.2.3. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom w sferze społecznej
	2.2.4. Wdrożenie i upowszechnienie nowoczesnych e-usług
	2.2.5. Wzmocnienie współpracy samorządów w regionie

SFERA PRZESTRZENNA**GMINA ŻARNÓW****POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO
I ZAGOSPODAROWANIA**

Cele operacyjne	Kierunki działań
3.1. Poprawa jakości zasobów środowiska	3.1.1. Poprawa jakości powietrza
	3.1.2. Ochrona zasobów przyrody i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom w środowisku
3.2. Zwiększenie dostępności przestrzennej	3.2.1. Wzrost jakości przestrzeni publicznych i efektywnego zagospodarowania
	3.2.2. Poprawa skomunikowania gminy
	3.2.3. Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego gminy
3.3. Rozwój infrastruktury przyjaznej	3.3.1. Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej
	3.3.2. Racjonalizacja gospodarki odpadami
	3.3.3. Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii

3.3 Plan działań dla gminy Żarnów



Plan działań odnosi się do trzech, określonych dla gminy Żarnów, domen strategicznych tj. sfery gospodarczej, społecznej i przestrzennej, oraz uwzględnia cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań. Do kierunków działań zostały przyporządkowane skonkretyzowane zadania inwestycyjne i organizacyjne. Plany działań można postrzegać jako swoistą nawigację w zakresie istotnych dla danej domeny kierunków oraz sposobów ich osiągnięcia.

W planie wyszczególnione są tzw. zadania priorytetowe do realizacji w gminie w każdej ze sfer (jedno lub kilka zadań). Są to te zadania, które w największym stopniu mogą wpłynąć na osiągnięcie założonych celów, czyli wywołają (w sposób bezpośredni lub pośredni) realne zmiany warunkujące lokalny rozwój. Zadania priorytetowe scharakteryzowane zostały poprzez zagadnienia takie jak: opis, okres realizacji, szacunkowe koszty oraz potencjalne/ możliwe źródła finansowania oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego zadania.

SFERA GOSPODARCZA

GMINA ŻARNÓW

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I WZROST WYKORZYSTANIA POTENCJAŁÓW INWESTYCYJNYCH

Cel zakłada, że rozwój gospodarczy gminy Żarnów powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju - dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska oraz uwarunkowaniami przestrzeni. Szczególny wpływ na rozwój ma układ komunikacyjny i powiązania drogowe z większymi miastami, a jakość i stan infrastruktury technicznej wpływa z kolei na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania.

W zakresie rozwoju przedsiębiorczości planowane jest podejmowanie działań w celu zwiększania aktywności mieszkańców gminy, w tym do zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczych. Ponadto należy wykorzystać potencjał regionu i lobbować na rzecz powstawania w gminie nowych, większych podmiotów gospodarczych aby dawały zatrudnienie mieszkańcom, tym samym zahamowując ich odpływ z gminy i polepszając sytuację materialną. Samorząd gminy dysponuje narzędziami, których zastosowanie może przyczynić się do poprawy sytuacji w tych obszarach.

Gmina Żarnów jest gminą wiejską o charakterze typowo rolniczym. Brakuje w niej jednak specjalizacji produkcji w wielkoobszarowych gospodarstwach rolnych. Na terenie gminy nie działają grupy producenckie. Barrierami wzrostu są: niska jakość gleb, małą opłacalność rolnej produkcji pierwotnej i rozdrobnienie gospodarstw. Dlatego zamierzeniem jest podjęcie działań prowadzących do przemiany lokalnego rolnictwa w celu poprawy sytuacji materialnej mieszkańców prowadzących gospodarstwa rolne.

W poniższych tabelach opisane zostały zadania priorytetowe i działania inwestycyjne i organizacyjne, których wdrożenie wpłynie na poprawę warunków życia w sferze gospodarczej.

Tabela 8. Zadanie priorytetowe dla celu: Rozwój przedsiębiorczości i wzrost wykorzystania potencjałów inwestycyjnych

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	Tereny inwestycyjne w gminie Żarnów
Odpowiadający kierunek działań	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy
Opis	Stworzenie terenów inwestycyjnych dla lokalizacji przestrzeni produkcyjnej, magazynowej i innej. Tereny atrakcyjne logistycznie z wyposażeniem w odpowiednie sieci techniczne (w tym drogi dojazdowe). Wstępna lokalizacja – miejscowości Malków i Pilichowice. Preferencje dla firm tworzących miejsca pracy – ułatwiona ścieżka administracyjna, opieka ze strony Urzędu Gminy Żarnów.
Oczekiwane rezultaty	Wzrost atrakcyjności terenu gminy dla zewnętrznych podmiotów gospodarczych Możliwość zatrudnienia dla mieszkańców gminy
Harmonogram realizacji	2022-2030
Szacunkowy koszt	1 000 000,00 zł
Potencjalne źródło finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego Rządowe programy inwestycyjne przeznaczone dla samorządów Budżet gminy
Odpowiedzialność za realizację	Urząd Gminy w Żarnowie

Tabela 9. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery gospodarczej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami dla celu Rozwój przedsiębiorczości i wzrost wykorzystania potencjałów inwestycyjnych

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania	Oczekiwane rezultaty
1.1 Poprawa warunków inwestowania	1.1.1 Wsparcie dla lokalnie tworzonych miejsc pracy	– Ułatwienia administracyjne dla nowopowstających podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy na terenie gminy	– zwiększenie liczby nowych przedsiębiorstw – spadek bezrobocia – aktywizacja gospodarcza mieszkańców
		– Promowanie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy	
		– Rozwój współpracy sektora prywatnego z sektorem publicznym	
	1.1.2 Wykorzystanie potencjału dla rozwoju usług	– Umożliwienie prowadzenia działalności usługowej i handlowej w centach miejscowości, współtowarzyszenia zabudowy mieszkaniowej, usługowej i handlowej	– wzrost atrakcyjności zamieszkania

1.2 Rozwój efektywnego rolnictwa	1.1.3	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	– Rozbudowa bazy noclegowej i usług turystycznych (np. agroturystyka) przez podmioty prywatne – Poprawa zagospodarowania i wyposażenia targowicy gminnej	– wzrost atrakcyjności inwestowania – zwiększenie liczby nowych przedsiębiorstw – spadek bezrobocia
			– Promowanie terenów inwestycyjnych w gminie – Budowanie wspólnej oferty inwestycyjnej terenów z gminami regionu	
	1.2.1	Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej	– Promowanie zróżnicowania działalności rolniczej w celu zapewnienia różnorodności działań oraz umożliwienia alternatywnych źródeł dochodu dla rolników – Promowanie modernizacji gospodarstw rolnych, wsparcie dla rolników w informowaniu o możliwościach finansowania i rozwoju – Rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, związanych np. z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem, sprzedażą bezpośrednią produktów pochodzących z własnych gospodarstw rolnych, produkcją i sprzedażą zdrowej żywności	– wzrost dochodów mieszkańców z działalności rolniczej i okołorolniczej – spadek bezrobocia – aktywizacja mieszkańców – integracja mieszkańców
	1.2.2	Wsparcie dla rolników i producentów rolnych	– Promocja lokalnej produkcji rolnej na stronach internetowych gminy – Podnoszenie kwalifikacji rolniczych, rynkowe podejście do prowadzenia gospodarstw rolnych – Wspieranie kampanii informacyjnych skierowanych do rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz na różnicowanie działalności rolniczej – Organizacja wydarzeń gminnych promujących lokalne produkty rolne	

SFERA SPOŁECZNA

GMINA ŻARNÓW

WZROST ATRAKCYJNOŚCI DLA ZAMIESZKANIA I WYRÓWNANIA SZANS

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców są atrakcyjność miejsca, jego wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę, możliwość rozwoju i zatrudnienia (zarobku). Jakość życia wzrasta jeśli wzrasta poziom, m.in.: oferowanej edukacji, lokalnej przedsiębiorczości, poprawia się dostęp do usług medycznych i innych usług społecznych, wzrasta bezpieczeństwo.

W gminie Żarnów, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się zjawisko starzenia się społeczeństwa, co powoduje zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Z drugiej strony nie można jednak dopuścić do rozwoju gminy tylko w jednym kierunku i dostosowania do potrzeb wybranych grup społecznych. Dlatego ważna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Za poprawą jakości usług społecznych idzie rozbudowanie infrastruktury społecznej i technicznej, uwzględniające potrzeby osób młodych (atrakcyjność osiedleńcza), ale i starszych czy chorych (atrakcyjność opiekuńcza).

Cel strategiczny zakłada zatem działania w zakresie zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych dostosowanych do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

W poniższych tabelach opisane zostały zadania priorytetowe i działania inwestycyjne i organizacyjne, których wdrożenie wpłynie na poprawę warunków życia w sferze społecznej.

Tabela 10. Zadanie priorytetowe dla celu: Wzrost atrakcyjności dla zamieszkania i wyrównania szans

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	Doposażenie i rozbudowa infrastruktury w Szkole Podstawowej w Żarnowie
Odpowiadający kierunek działań	Wzrost jakości kształcenia dzieci i młodzieży
Opis	Zadanie obejmuje inwestycje wewnątrz budynku: modernizację łazienek, doposażenie sali informatycznej i językowej oraz serwerowni. W ramach zagospodarowania przyszkolnego terenu sportowego planuje się rozbudowę boiska o dwie bieżnie: 1 – prostą, 3-torową, o długości 100 m, 2 – okólną, 3-torową, o długości 200 m oraz budowę muru oporowego przy boisku.
Oczekiwane rezultaty	Poprawa warunków nauczania i prowadzenia zajęć sportowych w szkole Aktywizacja sportowa dzieci i młodzieży

	Propagowanie zdrowego stylu życia
Harmonogram realizacji	2022 – 2023
Szacunkowy koszt	1 161 553,50 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie: 897 040,39 zł
Potencjalne źródło finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego Budżet gminy
Odpowiedzialność za realizację	Urząd Gminy w Żarnowie

Tabela 11. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery społecznej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami dla celu strategicznego Wzrost atrakcyjności dla zamieszkania i wyrównania szans

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania	Oczekiwane rezultaty
2.1 Wysoka jakość edukacji i możliwości rozwoju	2.1.1 Wzrost jakości kształcenia dzieci i młodzieży	– Instytucjonalna opieka nad dzieckiem małym - utworzenie żłobka	– rozwój opieki nad dzieckiem małym – poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych
		– Poprawa jakości wczesnego nauczania i opieki nad dzieckiem małym – utworzenie większej liczby przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych	
		– Wzrost jakości wczesnego nauczania (wprowadzenie zajęć dodatkowych, aktywizujących i rozwijających wielokierunkowo małe dzieci	
	2.1.2. Poprawa infrastruktury oświaty, sportu kultury i rekreacji	– Wyrównanie szans rozwojowych uczniów szkół podstawowych poprzez dodatkowe zajęcia edukacyjne, wspierające pasje, zajęcia sportowe itp.	– poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych – poprawa dostępności do infrastruktury rekreacyjnej – wzrost aktywności sportowej
		– Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i świadczących usługi edukacyjne i kulturalne	
		– Wykonanie placów zabaw w poszczególnych sołectwach	
		– Wykonanie siłowni zewnętrznych w poszczególnych miejscowościach	
	2.1.3. Umożliwienie wszechstronnego	– Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku w atrakcyjnych rejonach gminy	– wzrost jakości kapitału społecznego
		– Modernizacja obiektu sportowego w Pilichowicach	
		– Tworzenie warunków do rozwijania pasji i talentów w różnych grupach wiekowych poprzez działania	

2.2 Dostępność do usług społecznych	rozwoju kapitału ludzkiego	edukacyjne, wspierające i rozwijające w szkołach, Bibliotece Publicznej i jej filiach –Wzrost atrakcyjności oferty wydarzeń kulturalnych w gminie –Poszerzenie działalności KGW (organizacja lekcji tematycznych, nauka tradycyjnych robótek ręcznych, tworzenie zespołów ludowych, zrzeszanie twórców i rzemieślników, promocja folkloru opoczyńskiego itp.) –Wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń z terenu gminy w celu zwiększenia ich oferty skierowanej do mieszkańców –Promocja uczenia się przez całe życie, również przy pomocy technologii informatycznych –Włączenie różnych grup społecznych do realizacji wspólnych projektów dedykowanych dla mieszkańców gminy – wspieranie inicjatyw oddolnych	– aktywizacja mieszkańców – poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego – integracja społeczna
	2.2.1. Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej	–Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej i promocji aktywnego stylu życia w instytucjach społecznych w gminie (poradnia, szkoła, GOPS, Biblioteka, itp.) –Umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnych inicjatyw	– poprawa stanu zdrowia mieszkańców – umożliwienie wykonywania wczesnej diagnostyki
	2.2.2. Zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego	–Sukcesywne doposażenie w specjalistyczny sprzęt, tabor jednostek OSP w gminie –Prowadzenie szkoleń dla różnych grup zawodowych w zakresie bezpieczeństwa publicznego (szkolenia: strażaków, kadry pedagogicznej i opieki społecznej) –Budowa oświetlenia drogowego (modernizacja i nowe oprawy oświetleniowe) –Wprowadzenie monitoringu wizyjnego –Likwidowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w przestrzeniach ogólnodostępnych	– poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego – poprawa bezpieczeństwa pieszych w ruchu drogowym – ułatwienia dla osób niepełnosprawnych

2.2.3. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom w sferze społecznej	– Efektywna pomoc społeczna dla osób w trudnej sytuacji materialnej i życiowej – Współpraca gminy z instytucjami rynku pracy w celu podejmowania inicjatyw ograniczających skalę bezrobocia (szkolenia, kursy przekwalifikowania, dotacje, itp.) – Monitorowanie zjawisk patologicznych i likwidacja przyczyn dysfunkcji w rodzinach, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym – Prowadzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym – Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności – Podnoszenie świadomości obywatelskiej (realizacja programów na rzecz obywatelskiego zaangażowania w sprawy publiczne, np. poprzez udział w konsultacjach społecznych, udział w wyborach, wolontariat, filantropię, członkostwo w organizacjach trzeciego sektora)	– włączenie społeczne – poprawa sytuacji społecznej rodzin – zmniejszenie liczby zjawisk patologicznych – aktywizacja i integracja społeczna
2.2.4. Wdrożenie i upowszechnienie nowoczesnych e-usług	– Wdrożenie w Urzędzie Gminy e-portalu usług urzędowych dla mieszkańców (z możliwością składania internetowych wniosków, deklaracji, obsług e-puap, itp.) – Wsparcie dla inicjatyw mających na celu przygotowanie społeczeństwa do efektywnego korzystania z funkcjonalności w obszarze technologii informacyjno - telekomunikacyjnych	– poprawa jakości usług publicznych – wdrożenie nowoczesnych standardów obsługi
2.2.5. Wzmocnienie współpracy samorządów w regionie	– Współpraca regionalna (gminy sąsiednie, powiat) dla rozwoju kapitału ludzkiego i realizacji wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych – Nawiązanie współpracy z podmiotami branży turystycznej, sąsiednimi, wojewódzkimi punktami informacji turystycznej w celu efektywnej dystrybucji oferty	– wzrost jakości kapitału społecznego – łatwiejsza realizacja przedsięwzięć

SFERA PRZESTRZENNA

GMINA ŻARNÓW

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ZAGOSPODAROWANIA

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Żarnów powinien być spójny z prowadzoną polityką przestrzenną. Elementy składowe, które mają znaczący wpływ na polepszenie jakości życia mieszkańców powinny zakładać przestrzeganie zasad ładu przestrzennego, dlatego potrzebne są działania, które z jednej strony uporządkują zasady urbanistyczne, z drugiej dbałość mieszkańców o „małą ojczyznę”.

Uatrakcyjnienie obszaru gminy to podniesienie jego konkurencyjności dla inwestycji gospodarczych i mieszkaniowych, dla poprawy warunków życia i ogólnego zadowolenia mieszkańców. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią umożliwia zorganizowane i wielopłaszczyznowe zarządzanie terytorium oraz funkcjami poszczególnych obszarów.

Dla poprawy warunków środowiskowych potrzebne są działania z zakresu kompleksowej ochrony zasobów przyrodniczych i ich części składowych (takich jak: powietrze, woda, walory krajobrazowe, itp.), jak również wzrost wyposażenia w infrastrukturę techniczną, głównie siećową, wykorzystanie nowoczesnych źródeł pozyskania energii, itp.. Ponadto dla mieszkańców ważna jest poprawa skomunikowania gminy poprzez podniesienie standardu dróg ponadlokalnych oraz poprawę stanu technicznego i bezpieczeństwa komunikacji wewnętrznej (tj. zmodernizowane drogi i ich otoczenie, chodniki i oświetlenie, ścieżki rowerowe).

W poniższych tabelach opisane zostały zadania priorytetowe i działania inwestycyjne i organizacyjne, których wdrożenie wpłynie na poprawę warunków życia w sferze przestrzennej.

Tabela 12. Zadanie priorytetowe 1 dla celu: Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żarnowie
Odpowiadający kierunek działań	Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej
Opis	Zakres inwestycji obejmuje rozbudowę mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków komunalnych do wydajności $Q_{d\dot{s}r}=474 \text{ m}^3/\text{d}$ i przepustowości $Q_{dmax}=603 \text{ m}^3/\text{d}$. Ilość. Wielkość planowanej oczyszczalni przewiduje zwiększenie do liczby 2 180 RLM. Planowane jest gromadzenie ścieków oczyszczonych mechanicznie przed częścią biologiczną w projektowanym dwukomorowym zbiorniku retencyjnym.
Oczekiwane rezultaty	Poprawa organizacji gospodarki ściekowej na terenie gminy z jednoczesną ochroną środowiska wodnego Umożliwienie rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie gminy

	Wzrost jakości życia mieszkańców
Harmonogram realizacji	2022 – 2025
Szacunkowy koszt	7 257 240 zł , w tym wnioskowane dofinansowanie: 2 799 238,21 zł
Potencjalne źródło finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego Budżet gminy
Odpowiedzialność za realizację	Urząd Gminy w Żarnowie

Tabela 13. Zadanie priorytetowe 2 dla celu: Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	Poprawa stanu technicznego dróg gminnych i ich otoczenia
Odpowiadający kierunek działań	Poprawa skomunikowania gminy
Opis	Zadanie obejmuje przebudowę/modernizację dróg publicznych, które z uwagi na niezadawalający stan techniczny wymagają interwencji. Zaplanowane do roku 2025 inwestycje obejmują odcinki: • dróg gminnych: Ławki – Młynek-Siedlów (dł. 3,5km), w miejscowości Skórkowice (ul. Cicha, Północna, Cmentarna - dł. 998mb), Marcinków – Myślibórz – Ruszenice Nr 107355E odcinek II i III (dł. 6,3km) w miejscowości Poręba (dł. 1,266km), Marcinków – Adamów (dł. 3,2 km), Jasion (dł. 2.45 km) • dróg wewnętrznych: Soczówki – Małków (Szymanów - dł. 1,7km), Kolonia Klew, Niemojowice (3 odcinki), Budków, Pilichowice (odcinek 935 m, 1,399 km), Widuch, ul. Kasztelańska w Żarnowie, ul. Słoneczna w Miedznej Murowanej Odcinki o długości ogólnej ok 23 km. W ramach zadań planuje się wykonanie nawierzchni, budowę poboczy, częściowo budowę chodników, wykonanie niezbędnych remontów urządzeń np. przepustów, oznakowanie poziome i pionowe. Dokumentacja projektowa jest w różnym stopniu zaawansowania. Zadanie będzie realizowane etapami, osobno dla poszczególnych odcinków. Ponadto gmina przewiduje realizację zadań poprawy stanu technicznego dróg gminnych i wewnętrznych na całym obszarze.
Oczekiwane rezultaty	Poprawa jakości dróg w zarządzie gminy Wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla wszystkich użytkowników
Harmonogram realizacji	2021-2025
Szacunkowy koszt	16 600 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego Rządowe programy inwestycyjne przeznaczone dla samorządów , w tym: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Budżet gminy
Odpowiedzialność za realizację	Urząd Gminy w Żarnowie

Tabela 14. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery przestrzennej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami dla celu strategicznego Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania	Oczekiwane rezultaty
3.1 Poprawa jakości zasobów środowiska	3.1.1 Poprawa jakości powietrza	–Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym: remizy OSP w Żarnowie	– ograniczenie niskiej emisji – wzrost wykorzystania OZE – poprawa stanu jakościowego środowiska
		–Sukcesywna wymiana pieców węglowych w gospodarstwach domowych, w tym realizacja projektu „Zmniejszanie zanieczyszczeń poprzez wymianę źródeł ciepła w Gminach Paradyż i Żarnów” (w gminie 46 szt., kotły na gaz ziemny, gaz płynny, biomasę, ekogroszek oraz montaż pomp ciepła)	
		–Odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej i gospodarstwach domowych, tym realizacja projektu „Montaż instalacji OZE na terenie Gmin Żarnów i Paradyż” (w gminie 491 szt. instalacje; fotowoltaiczne, solarne, kotły na biomasę, pompy ciepła)	
	3.1.2 Ochrona zasobów przyrody i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom w środowisku	–Monitorowanie jakości powietrza	– racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej – oszczędne gospodarowanie wodą – bezpieczeństwo powodziowe – zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska
		–Wzmocniona ochrona terenów cennych przyrodniczo (zakaz zabudowy i inwestowania, racjonalne wykorzystanie rekreacyjne)	
		–Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w gminie w celu poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, promowanie racjonalnego gospodarowanie wodą	
		–Zwiększanie retencji wód poprzez budowę zbiorników wodnych, promowanie tworzenia przydomowych oczek wodnych i ogrodów deszczowych, zasilanych wodami opadowymi	
		–Propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla gospodarstw indywidualnych na terenach , gdzie budowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznej uzasadniona	

	3.2.1 Wzrost jakości przestrzeni publicznych i efektywnego zagospodarowania	– Opracowanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią	
		– Sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów gminy, zwłaszcza przeznaczonych pod nowe zagospodarowanie	
		– Opracowanie wewnętrznego dokumentu określającego standardy urbanistyczne do wprowadzenia w gminie	
		– Uporządkowanie centralnej części Żarnowa z parkiem i placem na przestrzenie przyjazne dla mieszkańców	– wzrost ładunku przestrzennego
		– Rewitalizacja centralnych przestrzeni w miejscowościach dla podniesienia ich walorów estetycznych, tworzenia wspólnych przestrzeni dla mieszkańców, wzrost estetyki m.in. poprzez jednolity system informacyjny (oznaczenie ulic, szlaków, zabytków itp.) oraz harmonizującymi elementami małej architektury użytkowej (ławki, kwietniki, kosze itp.).	– poprawa estetyki miejscowości – wzrost jakości życia – ochrona środowiska
3.2 Zwiększenie dostępności przestrzennej	3.2.2 Poprawa skomunikowania gminy	– Budowa hal magazynowych w Żarnowie (budynek do przechowywania maszyn oraz urządzeń i pojazdów do realizacji zadań komunalnych)	
		– Modernizacja, remonty i przebudowy dróg gminnych i wewnętrznych w miarę potrzeb	
		– Budowa chodników w poszczególnych miejscowościach	– poprawa bezpieczeństwa drogowego w ruchu wewnętrznym w gminie
		– Modernizacja rowów przydrożnych i poboczy	
		– Wyznaczenie, oznakowanie lub budowa ścieżek rowerowych wraz z tworzeniem miejsc odpoczynku	– poprawa jakości powietrza
	3.2.3 Wykorzystanie potencjału	– Lobbowanie na rzecz utworzenia komunikacji regionalnej (połączenie gminy i poszczególnych miejscowości z pozostałymi gminami powiatu, Opoczmem i innymi miastami w regionie)	– wzrost aktywności mieszkańców – poprawa atrakcyjności turystycznej
		– Wykorzystanie zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju funkcji turystycznych i wzrostu	– poprawa estetyki ‘

3.3 Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku	turystycznego i kulturowego gminy	dochodów mieszkańców poprzez efektywniejszą promocję walorów – Włączenie obiektów i terenów zabytkowych w możliwości wykorzystania ich walorów na cele społeczne, rekreacyjne i turystyczne – Współpraca międzygminna (gminy LGD „U Źródeł”) w zakresie odnowy i utrzymania Piekelnego szlaku	– poprawa atrakcyjności turystycznej – utrzymanie wartościowych produktów turystycznych ważnych dla regionu
	3.3.1 Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej	– Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej – sieć, stacje uzdatniania wody (podnoszenie sprawności sieci, uzbrojenie pod nowe tereny mieszkaniowe) – Rozbudowa sieci gazowej	– poprawa dostępu do pro - środowiskowej infrastruktury technicznej – wzrost jakości życia – ochrona środowiska
	3.3.2 Racjonalizacja gospodarki odpadami	– Realizacja działań usprawniających gminny system gospodarowania odpadami (monitorowanie firm świadczących usługi, odbiór odpadów wielkogabarytowych, elektronicznych itp.) – Usprawnienie eliminacji azbestu z terenu gminy (przeprowadzenie akcji informacyjnej, organizowanie akcji demontażu i odbioru w poszczególnych sołectwach) – Likwidacja dzikich wysypisk odpadów – Stałe informowanie (edukacja) mieszkańców odnośnie właściwego postępowania z odpadami – Edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych (lekcje, konkursy, kształtowanie ekologicznych nawyków) – Promocja kompostowania odpadów biodegradowalnych w gospodarstwach domowych	– czysta gmina – usunięcie odpadów niebezpiecznych – wzrost jakości życia – ochrona środowiska
	3.3.3 Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii	– Rozwój sieci światłowodowej na terenie gminy umożliwiającej rozszerzenie usług telekomunikacyjnych i informatycznych – Promowanie wykorzystania nowoczesnych technologii we wszystkich sferach życia w gminie	– wzrost jakości życia – poprawa dostępu do infrastruktury technicznej

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WYZNACZONE DLA GMINY ŻARNÓW

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wyznaczono obszary strategicznej interwencji dla miast i gminy województwa, wyznaczając im określone funkcje w przyszłości i określając ich kierunki rozwoju. Założeniem jest, aby poprzez ukierunkowanie terytorialnie strategicznej interwencji obszary województwa, w których zidentyfikowano problemy rozwojowe lub dostrzeżono szczególne walory, w perspektywie 2030 roku osiągnęły stabilny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Gmina Żarnów została wpisana w Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jako:

- **obszar zagrożony trwałą marginalizacją**, a w perspektywie przekształcić się w **obszar aktywnej integracji**,
- **obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych**, co ma w perspektywie stworzyć **obszar zielonej gospodarki**.



Tabela 15. Obszar aktywnej integracji - opracowanie na podst. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Wyszczególnienie	Opis
Charakterystyka	Regionalne obszary zagrożone trwałą marginalizacją charakteryzują się niską atrakcyjnością osadniczą, problemami demograficznymi, słabą dostępnością komunikacyjną, brakami w infrastrukturze komunalnej, niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem i obniżonym poziomem zamożności mieszkańców. Na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją działania powinny zmierzać do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego.
Najważniejsze działania	– rozwój lokalnej przedsiębiorczości – poprawa dostępności komunikacyjnej, w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego – działania w zakresie aktywizacji zawodowej, poprawy kwalifikacji mieszkańców, integracji społecznej – rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej) – poprawa dostępu do podstawowych usług publicznych.



Tabela 16. Obszar zielonej gospodarki - opracowanie na podst. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Wyszczególnienie	Opis
Charakterystyka	Obszar obejmuje 94 gmin położonych poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predysponowanych do rozwoju turystyki ze względu na: potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego (doliny rzek, obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo) i dziedzictwa kulturowego (obszary i obiekty zabytkowe), a także zagospodarowanie turystyczne.
Najważniejsze działania	– działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in.: właściwym doбором upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin – zwiększanie opłacalności produkcji rolnej: polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk oraz wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego – w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo - system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej – dywersyfikacja gospodarcza związana m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych, przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa – działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne, poprzez interwencję z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową) – miasta jako ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach

5. MODEL STRUKTURALNO-PRZESTRZENNY ROZWOJU GMINY ŻARNÓW

5.1 Kluczowe uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy Żarnów

Gmina Żarnów jest średniej wielkości gminą wiejską, z ośrodkiem głównym wiejskim, o znaczeniu lokalnym – Żarnowem – pełniącym rolę administracyjno-usługowo-handlowo-mieszkaniową. Kręgosłupem komunikacyjnym jest droga krajowa nr 72, która gwarantuje połączenie z miastami regionu w województwie łódzkim i świętokrzyskim.

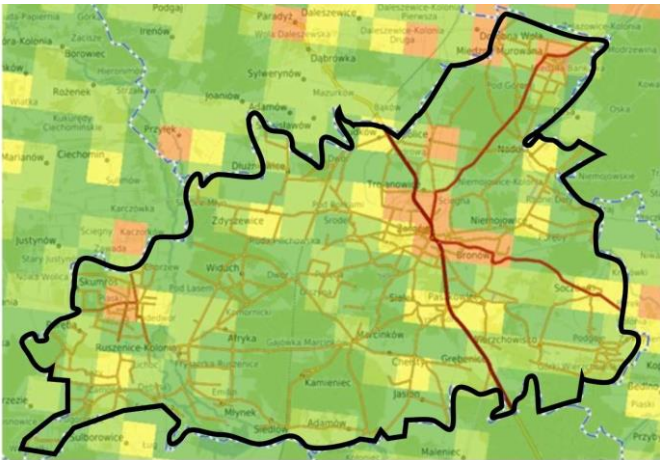
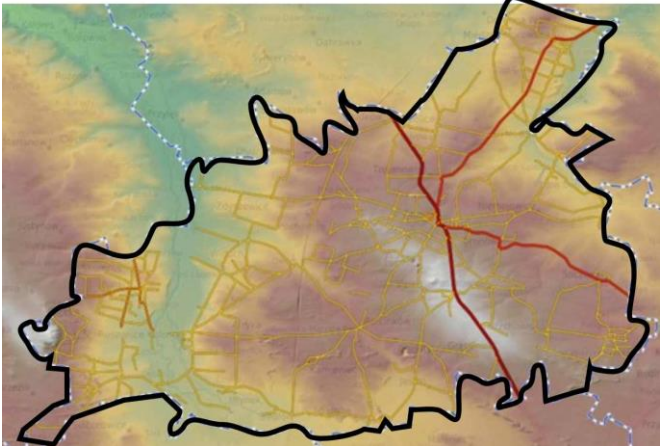
W skali gminy występują zróżnicowania wewnętrzne, zarówno pod względem demograficznym, zagospodarowania przestrzeni, zasobów środowiska naturalnego, jak i wyposażenia w infrastrukturę techniczną. W centralnej i wschodniej części gminy dominują większe skupiska zabudowy mieszkalnej, usługowej i gospodarczej. Pozostałe ośrodki zurbanizowane rozsiane w granicach administracyjnych gminy w sposób nieregularny. Najlepiej „wyposażona” jest część centralna i wschodnia gminy, jest to jednocześnie część, którą zamieszkuje większa liczba ludności gminy oraz, która jest najbardziej dostępna komunikacyjnie. Zachodnia część gminy, to rzadziej rozlokowane miejscowości i zabudowa z mniejszą dostępnością do infrastruktury społecznej i technicznej. Południową granicę gminy zamyka rzeka Czarna, w jej dolinie i przyległych terenach znajdują się najcenniejsze przyrodniczo obszary gminy, w tym największe kompleksy leśne, ale także tereny najlepsze do rozwoju rolnictwa. Tereny rolnicze, czyli obszary produkcji rolnej umiejscowione są w sąsiedztwie rzeki i na obszarach morenowych. Krajobraz jaki dominuje na tym terenie to przede wszystkim pola, łąki i pastwiska wzbogacone skupiskami zadrzewień śródpolnych, stanowiących najczęściej otulinę niewielkich cieków wodnych.

Typ zagospodarowania wsi jaki dominuje w gminie to układ liniowy, charakterystyczny dla wsi siedliskowo rozproszonych z ośrodkami koncentracji. Przy głównych ciągach komunikacyjnych zabudowa koncentruje się tworząc mniej lub bardziej zwarte pasma.

Funkcje usługowe takie jak handel, ochrona zdrowia, oświata, administracja skupione są w miejscowości Żarnów. Na pozostałych obszarach funkcje usługowe ograniczają się do usług służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców, prócz jednostek handlowych, zlokalizowane są w nich strażnice OSP lub świetlice wiejskie.

Powyższe uwarunkowania będą widoczne na zaprezentowanych w niniejszym rozdziale mapach poglądowych.

Tabela 17. Główne zróżnicowania wewnętrzne gminy (mapy: opracowanie własne na podst.: <https://zarnow.e-mapa.net/>)

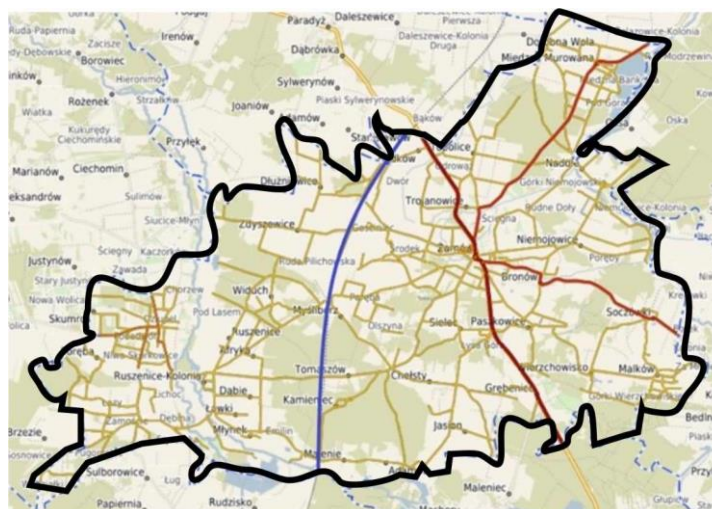
Rodzaj	Opis	Mapa poglądowa
Rozmieszczenie ludności	Największe skupiska ludności w gminie znajdują się w rejonie miejscowości gminnej na skrzyżowaniu głównych dróg komunikacyjnych gminy. Rejon ten obejmuje miejscowości: Żarnów, Trojanowice, Bronów. Na wschodzie skupiska tworzą się w: Miedznej Murowanej i Topolicach, na zachodzie w Skórkowicach.	Rozmieszczenie ludności  Gęstość zaludnienia: - Największa intensywność - Umiarkowana intensywność - Słaba intensywność - Najniższa intensywność
Ukształtowanie powierzchni	Warunki ukształtowania terenu wpływają na rozlokowanie osadnictwa, są to procesy długotrwałe, podczas kształtowania się osadnictwa najważniejsze. Przeważająca część gminy położona jest na wzniesieniach, dolina rzeki Czarnej przecina na wschodzie gminę. Jest to teren najżyźniejszy i pretendowany do rozwoju rolnictwa, agroturystyki i nieuciążliwej działalności gospodarczej.	Ukształtowanie powierzchni  Rodzaj ukształtowania: - Tereny wyżynne - Tereny wzniesień - Niziny

Infrastruktura komunikacyjna

Komunikacja

Wschodnia część gminy jest znacznie lepiej dostępna komunikacyjnie (przebieg: droga krajowa 74, droga wojewódzka 726 i 746).

Linia kolejowa nie ma znaczenia komunikacyjnego dla gminy (brak stacji)/



Rodzaj dróg:

- Droga krajowa 74
- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Linia kolejowa

Formy ochrony przyrody i zasoby terenów rekreacji

Zasoby przyrody i rekreacji

Bogatsza w zasoby przyrodnicze, bardziej atrakcyjna przyrodniczo, jest zachodnia część gminy, gdzie występują formy ochrony przyrody, sieć rzeczna (rzeka Czarna) i większa ilość lasów i zadrzewień. Z kolei w północno-wschodniej części znajduje się główna atrakcja rekreacyjno-turystyczna gminy Zbiornik Wąglanka-Miedzna oraz planowany Białaczowski OChK.



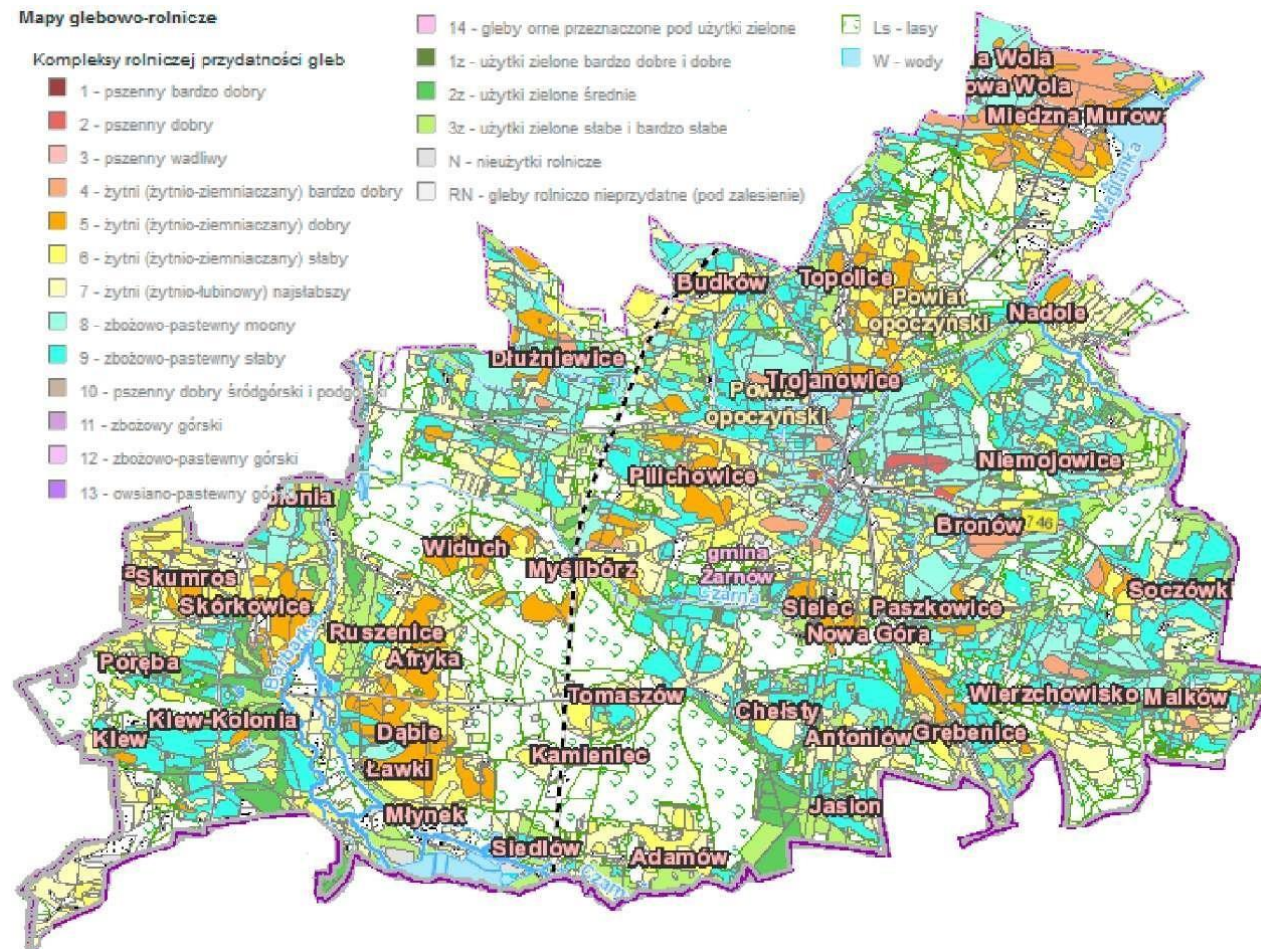
Rodzaj zasobu:

- Rezerwat
- Obszar Natura 2000
- Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu
- Pomnik ochrony przyrody
- Zbiornik Wąglanka - Miedzna

Mapa glebowo rolnicza (źródło: Raport o stanie Gminy Żarnów za rok 2020)

Rolnictwo

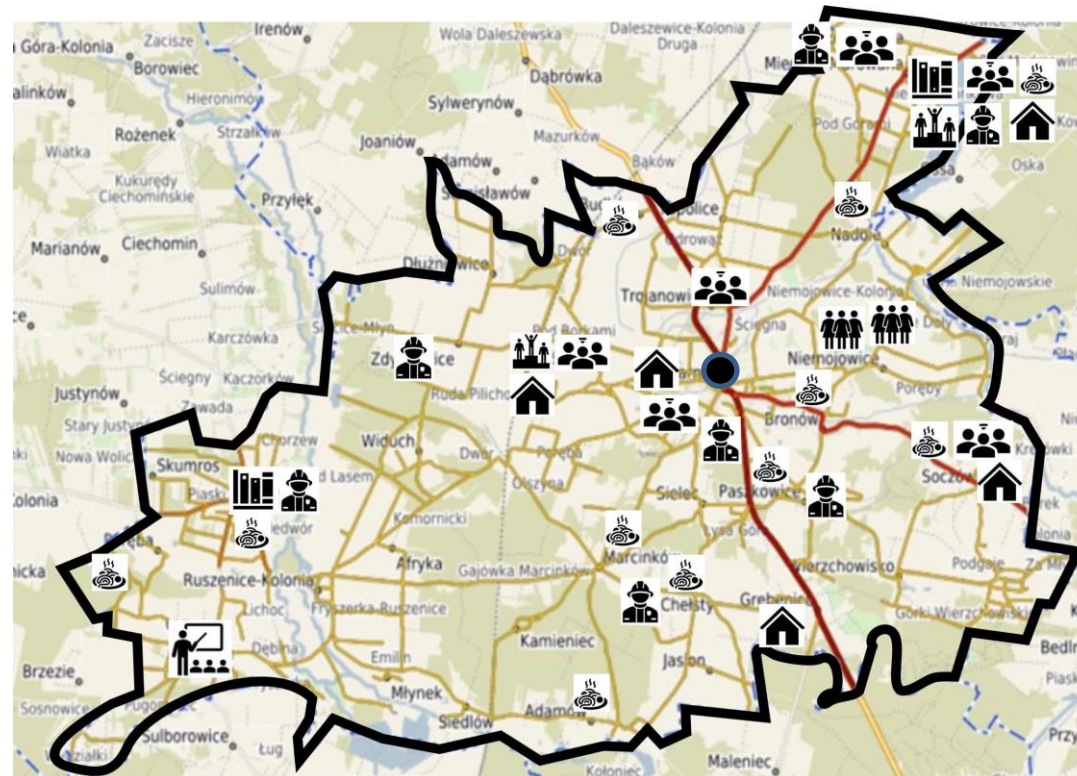
Najlepsze tereny do użytkowania rolniczego znajdują się w części zachodniej gminy, w rejonach miejscowości: Skórkowice, Ruszenice, Afryka, Widuch, Myślibórz, Dąbie, Ławki. W tym rejonie są najlepsze kompleksy gleb, w tym gleby żyzniejsze mułowo-bagiennie. Znajdują się tu też największe obszary gospodarstwa rolne i warunki do rozwoju agroturystyki (np. w oparciu o dostęp do lasów i rzek). centralnej części gminy dobre warunki glebowe są w rejonie Pilichowic, Trojanowic, Paszkowic i Grębenic, a na wschodzie w okolicach Miedznej Murowanej.



Zagospodarowanie gminy Żarnów w zakresie infrastruktury społecznej

Infrastruktura społeczna

Na terenie Żarnowa skumulowana jest większość obiektów infrastruktury społecznej oraz instytucji i aktywności mieszkańców gminy. W pozostałych miejscowościach dostępność do infrastruktury społecznej jest bardzo zróżnicowana, pod tym względem, najlepiej wyposażone są miejscowości: na zachodzie – Skórkowice, na wschodzie – Miedzna Murowana.



Legenda



Przedszkole



Szkoła podstawowa



Ośrodek zdrowia



Biblioteka



OSP



GOPS



Jednostka pomocy społecznej



Miejsce rekreacji i sportu



Świetlica



Stowarzyszenie, klub



KGW

Infrastruktura społeczna w Żarnowie

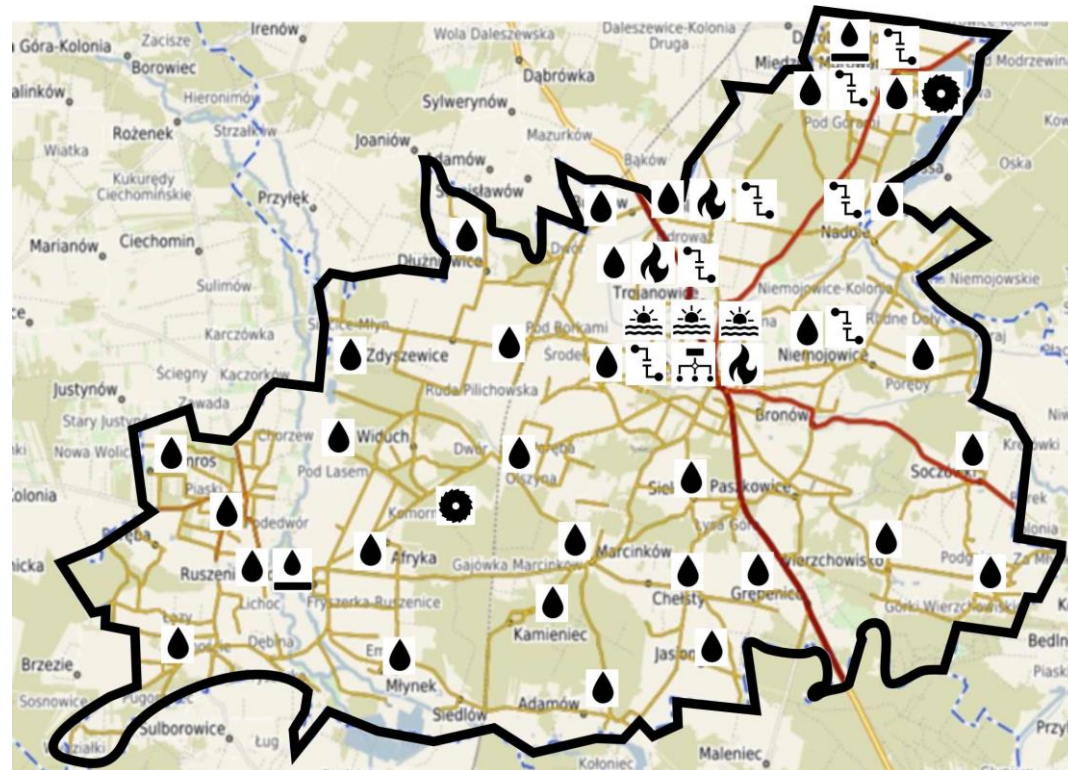


t u l a t

Pod względem

Zagospodarowanie gminy Żarnów w zakresie infrastruktury technicznej

wyposażenia terenu gminy w infrastrukturę techniczną, najlepsze wskaźniki ma miejscowość gminna. Całość gminy posiada sieć energetyczną i wodociągową, natomiast tylko jej wschodnia część ma sieć kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy zaledwie trzech miejscowości mają dostęp po sieci gazowej: Żarnów, Trojanowice i Topolice. W gminie ponad 150 obiektów korzysta z energii odnawialnej.



Legenda

						
Wodociąg *	Ujęcie wody	Kanalizacja	Oczyszczalnia	Gaz sieciowy	OZE**	Elektrownia wodna

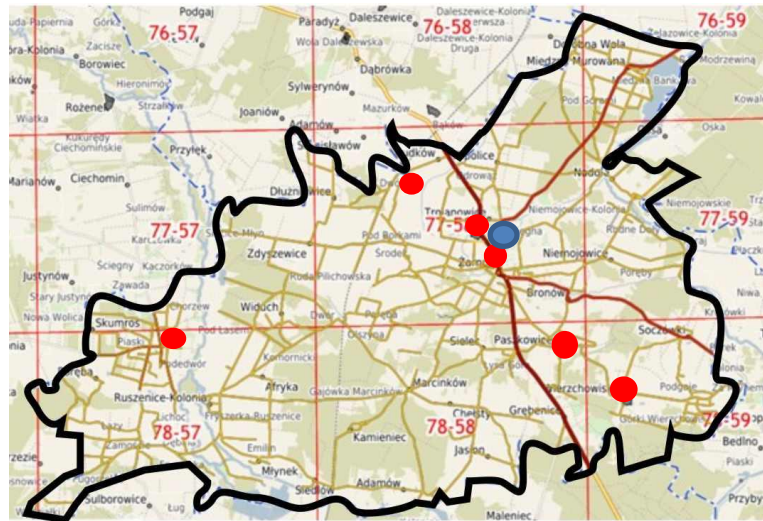
* rejon funkcjonowania sieci wodociągowej ** OZE w obiektach użyteczności publicznej

W miejscowościach znajdują się zabytkowe kościoły, domy i zabudowa gospodarcza, parki dworskie, cmentarze.

Ponadto widoczne są dawne rozplanowania miejscowości, np.: wieś sznurowa, wielodrożnica folwark, owalnica. W

Żarnowie, prócz zabytkowego średniowiecznego układu przestrzennego i zabudowy, znajduje się w zabytkowy kościół oraz grodzisko wczesnośredniowieczne.

Obiekty zabytkowe w gminie



Rodzaj zabytku:



Zabytek architektoniczny



Zabytek archeologiczny

5.2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Żarnów

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żarnów została przyjęta uchwałą Nr XXXIII/144/06 Rady Gminy Żarnów z dnia 29.09.2006 r. – jest to dokument nadal obowiązujący, nie odpowiadający jednak na wszystkie potrzeby rozwojowe gminy w chwili obecnej i w przyszłości. Dlatego w 2020 roku Rada Gminy Żarnów podjęła uchwałę (Uchwała Nr XXI/144/2020 Rady Gminy Żarnów z dnia 20 lipca 2020 r.) w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów.

Koncepcja zawarta w niniejszej Strategii zakłada, że każdy proces społeczno-gospodarczy ma swoje odbicie w przestrzeni. Wymiar przestrzenny realizowany jest poprzez opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (ogólnego i w postaci graficznej) i opisu zasad ogólnych i szczegółowych (przypisanych do konkretnych rodzajów terenów) kształtowania polityki przestrzennej.

Kwestie kluczowe - rekomendacje - dla kształtowania polityki przestrzennej gminy Żarnów dotyczą uwzględnienia następujących kwestii:

- rozwój zagospodarowania powinien być uzależniony od potencjału demograficznego danej miejscowości i przebiegać etapowo. Przyjęte rozwiązania powinny zapewniać ochronę ładu przestrzennego, zachować harmonię przestrzenną oraz odpowiednią skalę i proporcje zabudowy oraz dążenia do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy i w dalszej kolejności zagospodarowywać tereny wolne od zabudowy. Istotne jest także właściwe wyposażenie nowych obszarów w niezbędną infrastrukturę techniczną podnoszącą jakość życia mieszkańców.
- przeznaczanie terenów pod różne funkcje, w tym tereny inwestycyjne (dla lokowania aktywności gospodarczej), obszary przedsiębiorczo - usługowe i transportowe oraz odpowiednie rozmieszczenie tych funkcji w strukturze przestrzennej gminy
- ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przebiegu planowanej budowy drogi ekspresowej S74 Sulejów – Przełom/ Mniów (w granicach gminy).

Dodatkowo określając kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów należy uwzględnić:

- konieczność rozwoju i uzupełnienia infrastruktury drogowej i sieci infrastruktury technicznej w związku z rozwojem nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej, ale także poprawa stanu technicznego infrastruktury obecnie istniejącej, w tym dotyczącej usprawnień w ruchu komunikacyjnym (np. dotyczącego nowego przebiegu drogi krajowej)
- zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód, poprawę stanu powietrza atmosferycznego, racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, ochronę i powiększanie zasobów leśnych

-
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach odrębnych (z wyjątkiem lokalizacji inwestycji celu publicznego)
 - racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki i zachowania tożsamości kulturowej gminy
 - w zakresie ochrony przyrody najważniejszym zadaniem jest utrzymanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie optymalnego funkcjonowania systemu obszarów chronionych
 - planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością
 - harmonijne wkomponowanie w krajobraz obiektów nowych, a niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gminy (zwłaszcza związanych ze strefą gospodarczą i sferą użyteczności publicznej, itp.)
 - adaptacja i modernizacja budynków (w tym: obiektów zabytkowych) powinna odbywać się na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów itp.
 - wstrzymanie rozpraszania zabudowy na terenach rolnych i zahamowanie procesu zacierania podziałów śródpolnych
 - przeciwdziałanie samowoli budowlanej
 - zalesianie lub zadrzewianie gruntów zdegradowanych i nieużytkowanych rolniczo oraz gleb niskich klas bonitacyjnych (głównie klas VI i VIz oraz V) z wykorzystaniem szerszego wprowadzania drzewostanów wielogatunkowych w przypadku sąsiedztwa istniejących lasów.

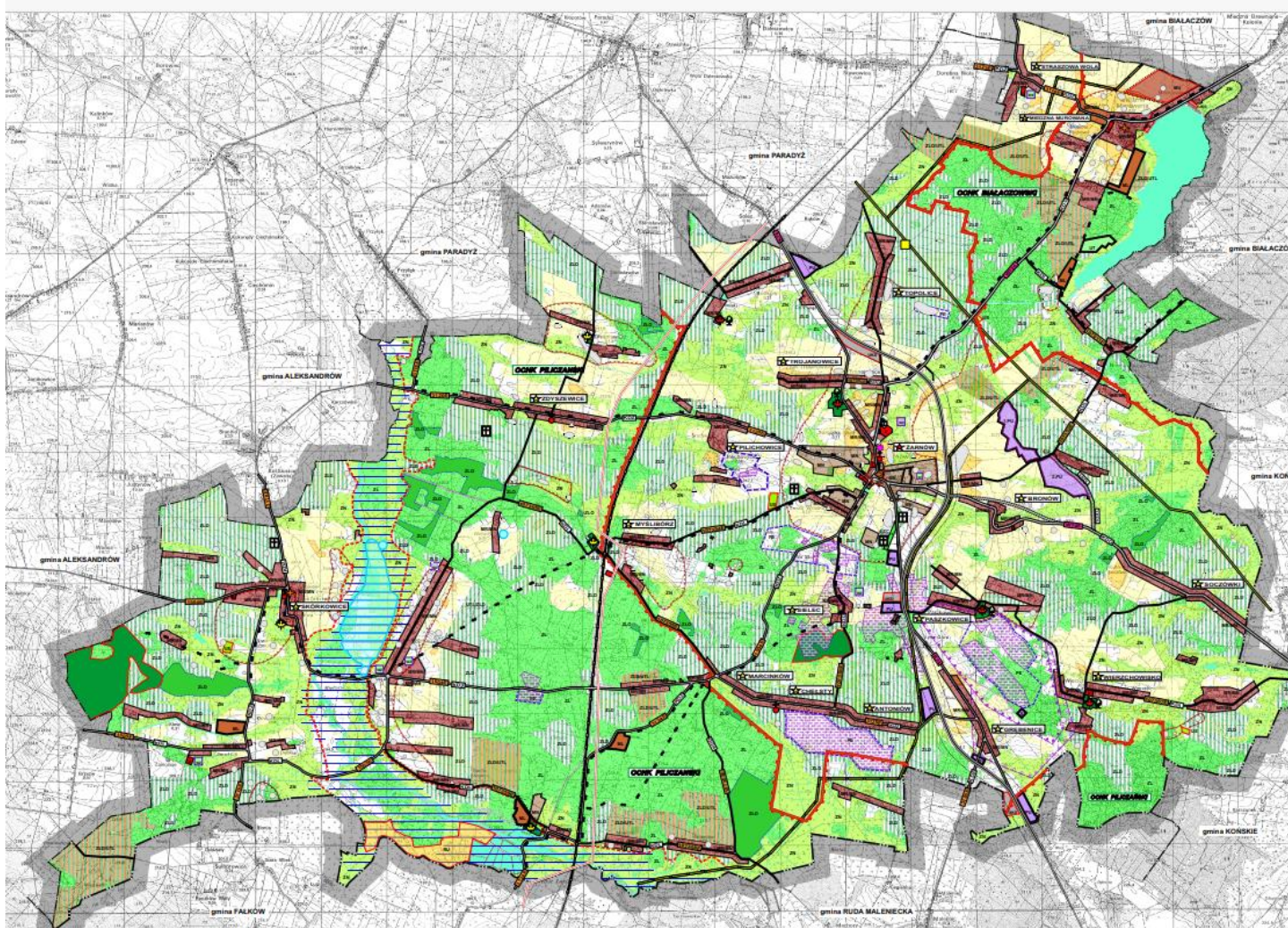
Powyższe założenia są podstawą do rozplanowania kierunków zagospodarowania gminy Żarnów w przyszłych dokumentach planistycznych, gdzie powinny zostać dostosowane do szczegółowo określonych terenów i uszczegółowione poprzez zapisy planistyczne.

Poza uchwaleniem nowego studium, zalecane jest także sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zależności od intensywności rozwoju gminy Żarnów. Są to dokumenty, które odpowiadają za racjonalne i właściwe dla mieszkańców i środowiska zagospodarowanie i wykorzystanie przestrzeni.

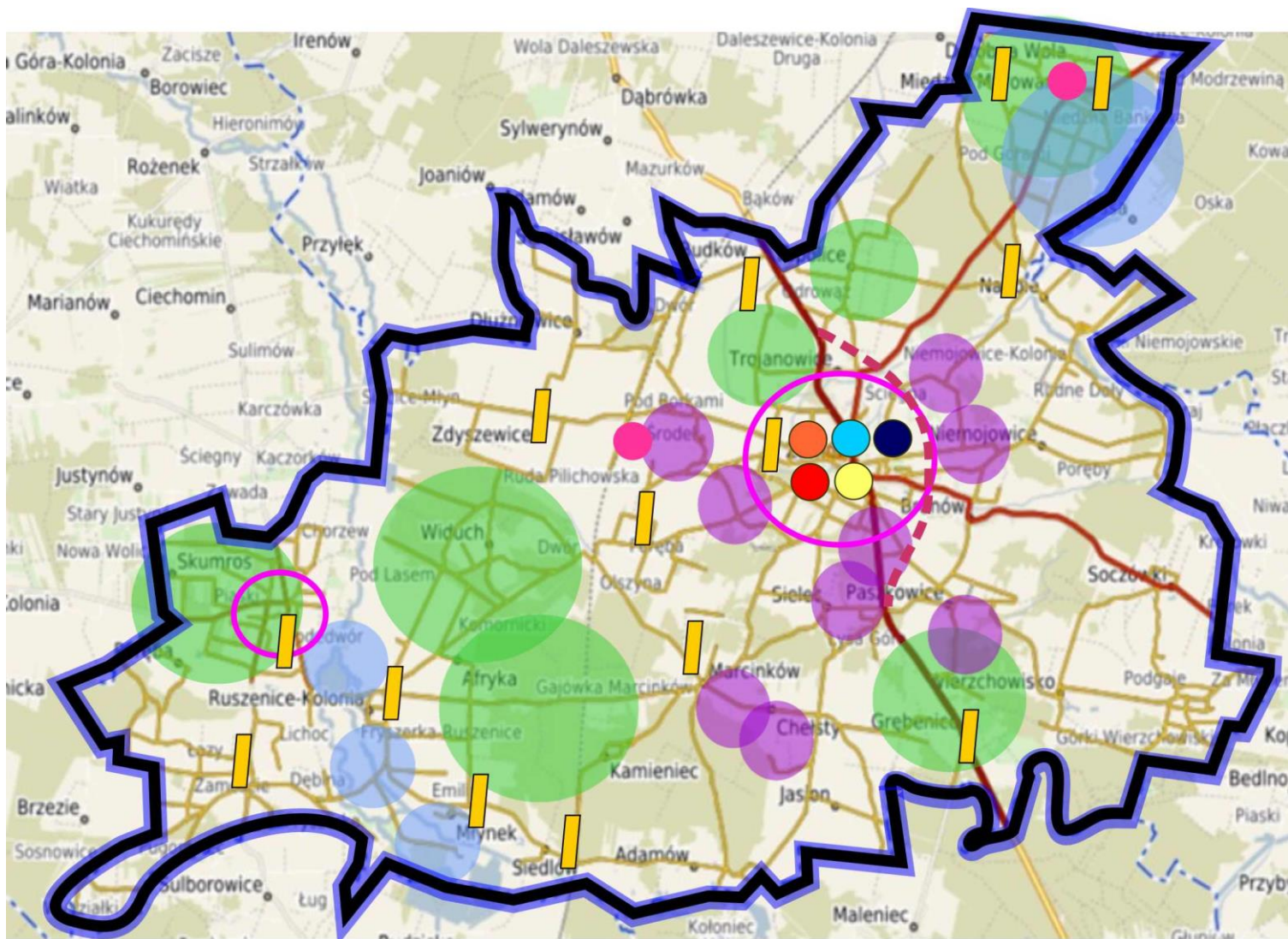
Zaproponowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej nie odbiega od zapisów obowiązującego Studium uwarunkowań, zachowuje jego główne założenia. Model zawiera główne założenia w stosunku do terenów i znaczące inwestycje, które mają przyczynić się do realizacji celów Strategii. Model oparty jest o plan strategiczny gminy Żarnów, ale także o wytyczne dla tego terenu zawarte w Strategii Wojewódzkiej, w tym wyznaczenie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI).

Poniższe mapy przedstawiają zapisy przestrzenne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i wyznaczony model strukturalny dla gminy Żarnów.

Rysunek 1. Kierunki zagospodarowania gminy Żarnów wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Żarnów (2006 r.)



Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Żarnów wraz z głównymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi (opracowanie własne)



Legenda:

**Główne priorytety rozwojowe dla
poszczególnych obszarów gminy Żarnów**



Obszary wiodące – obszary intensywnego rozwoju różnorodnych funkcji, centralne



Tereny przeznaczone do rozwoju rolnictwa i funkcji okołorolniczych



Tereny przeznaczone do rozwoju funkcji rekreacyjno- wypoczynkowych i turystycznych (w tym: agroturystyka)



Tereny przeznaczone pod rozwój funkcji gospodarczych, tereny inwestycyjne

**Inwestycje przewidziane do realizacji na
terenie gminy Żarnów**



Budowa obwodnicy Żarnowa na drodze krajowej nr 74



Budowa dróg gminnych



Rozwój infrastruktury edukacyjnej



Modernizacja obiektów sportowych



Rozbudowa oczyszczalni ścieków



Uporządkowanie targowicy



Budowa hal magazynowych



Termomodernizacja budynków



Rozwój instalacji OZE

5.3 Rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy Żarnów

Szczegółowe rekomendacje dla prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy Żarnów określone zostały na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą potencjałów obszaru. Rekomendacje przedstawione zostały, w poniższej tabeli, w odniesieniu do poszczególnych obszarów i rodzajów zagospodarowania.

Tabela 18. Rekomendacje dla kierunków rozwoju na terenie gminy Żarnów

Określenie terenu	Rekomendacje dla terenu
Tereny zachowania centralnej przestrzeni, w tym historycznie uwarunkowanej w miejscowości Żarnów	– Zachowanie historycznej tkanki zabudowy ścisłego centrum Żarnowa z dominantą w postaci kościoła
	– Zachowanie strefy ochrony archeologicznej w rejonie tzw. Góry Szwedzkiej, zabezpieczenie, z jednoczesnym udostępnieniem dla zwiedzających
	– Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy poprzez uporządkowanie centralnej części miejscowości z parkiem, placem i przeznaczenie jej na przestrzeń przyjazną dla mieszkańców (dodatkowo przestrzeń przyjazną wizualnie)
	– Kształtowanie nowej zabudowy w zgodzie z istniejącymi uwarunkowaniami, głównie w centrach miejscowości
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w sołectwach	– Unikanie zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią lub podtopieniem
	– Kontrolowanie procesu urbanizacji, przeciwdziałanie samowoli budowlanej
	– Ochrona zabytkowych obiektów i terenów oraz wykorzystanie ich rangi dla budowania wartości estetycznych miejscowości oraz wykorzystania w rozwoju gminy (rozwój funkcji np. kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych, itp.)
	– Podnoszenie jakości życia i zamieszkania poprzez poprawę stanu technicznego i wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną
	– Zwiększenie atrakcyjności gminy dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego
	– Ochrona krajobrazu kulturowego w dawnych układach ruralistycznych
	– Kształtowanie właściwych relacji pomiędzy istniejącą i przyszłą zabudową mieszkalną, niedopuszczenie jej zbytniego rozproszenia, kształtowanie relacji pomiędzy zabudową mieszkaniową, a zabudową produkcji rolnej
	– Zapewnienie dobrej komunikacji na terenie i pomiędzy różnymi miejscowościami: sieć drogowa, ścieżki rowerowe oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym: chodniki, oświetlenie.
	– Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej w sołectwach
Tereny o funkcjach usługowych i aktywności gospodarczej	– Mieszanie funkcji w centrach miejscowości, zabudowy mieszkaniowej, usługowej i handlowej
	– Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej większych terenów pod zabudowę gospodarczą wraz z drogami

	dojazdowymi i miejscami parkingowymi – Poprawa warunków inwestowania poprzez właściwe wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę techniczną większych kompleksów terenów inwestycyjnych – Izolowanie lub oddalenie od zabudowy mieszkaniowej bardziej uciążliwych dla mieszkańców form prowadzenia działalności – Promocja gminy
Tereny użytkowane rolniczo	– Kontynuacja działalności rolniczej, w szczególności w obrębie zwartych kompleksów gleb o wyższej wartości i przydatności rolniczej – Przeciwdziałanie rozdrobnieniu gospodarstw rolnych – Specjalizacji produkcji rolnej. Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju rolnictwa ekologicznego – Dopuszczenie realizacji zabudowy, zalesiania, zagospodarowania rekreacyjnego itp. terenów o małej przydatności rolniczej
Tereny leśne, zieleni i ochrony przyrody	– Zachowanie, ochrona i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego, utrzymanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie optymalnego funkcjonowania systemu obszarów chronionych – Zwiększenie ilości (poszerzenie i uzupełnienie kompleksów lasów i łąk) i dostępności terenów zielonych, w tym tworzeniu sieci lokalnych i regionalnych terenów zieleni wraz z infrastrukturą rekreacyjno-sportową (Zielna Sieć) w tym tworzenie enklaw zieleni oraz zwiększenia obszarów objętych ochotną w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody będących w kompetencji władz gminy (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 1096, 1718, z 2022 r. poz. 84). – Niedopuszczenie inwestycji mogących naruszyć integralność terenów pod ochroną, ciągłość korytarzy ekologicznych – Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej terenów leśnych, wykorzystanie potencjału terenów pod ochroną, powstawanie ścieżek edukacyjnych i szlaków turystycznych, miejsc odpoczynku (wyposażenie w małą architekturę)
Tereny cieków i zbiorników wodnych	– Zachowanie obecnego systemu cieków i zbiorników wodnych i ich najbliższego otoczenia (dolin) – Wykorzystanie atrakcyjności terenów przy zbiornikach wodnych do wzrostu funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych, wprowadzenie zagospodarowania rekreacyjnego odpowiedniego do skali obiektu – Dążenie do poprawy jakości wód oraz oszczędnego gospodarowania wodą. – Ochrona bezpośredniej otuliny cieków wodnych, zakaz zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym – Zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

6. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI STRATEGII

6.1 Wdrażanie Strategii



Strategia Rozwoju Gminy Żarnów realizowana będzie w horyzoncie czasowym do 2030 roku, po jej zatwierdzeniu przez Radę Gminy. Za prawidłowe wdrażanie planu strategicznego odpowiedzialny jest organ wykonawczy tj. Wójt Gminy. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy Żarnów.

Przy opracowywaniu Strategii przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki działań nie powinny ograniczać się w swoich założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych samorządu gminnego. Uwzględniono także kierunki działań, które wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu i których realizacja należeć będzie np. do samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych. W takich obszarach rola gminy jest ograniczona. Fundamentalną zasadą jest zasada partnerstwa, rozumiana jako aktywna i otwarta współpraca równo traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska i instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju gminy. O każdym etapie wdrażania Strategii, podobnie jak jej realizacji, zostaną poinformowani mieszkańcy gminy, na zasadach przyjętych zwyczajowo w Urzędzie Gminy w Żarnowie. W tym czasie mogą być prowadzone także konsultacje społeczne adekwatne do danego etapu wdrażania.

Tabela 19. Instrumenty wdrożeniowe Strategii (opracowanie własne)

Instrument	Możliwe do wykorzystania części składowe instrumenty
prawny	Postępowanie wynikające z przepisów ustawowych, Uchwały Rady Gminy, Zarządzenia Wójta, regulacje w postaci prawa miejscowego oraz decyzje administracyjne
wdrożeniowy	Programy i strategie sektorowe, branżowe, plany uchwalone przez Radę Gminy
organizacyjno-zarządczy	Regulaminy wydziałów Urzędu Gminy i jednostek, działania kadr, korzystanie z opinii i rekomendacji zewnętrznych, koordynacja działań z różnych branż, zakresów działalności i perspektyw rozwojowych gminy
finansowy	Wieloletni plan inwestycyjny i uchwały budżetowe, dokumenty finansowe określające krótko i długoterminowe kierunki wydatkowanych środków, budżet zadaniowy
planowania przestrzennego	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zastosowanie procedur gwarantujących udział mieszkańców w planowaniu
społeczny	Działania edukacyjne, konsultacje społeczne i wewnętrzne (pomiędzy UMIG I jednostkami podległymi) z wykorzystaniem tradycyjnych

metod oraz mediów, Internetu, itp.

Odpowiednie przygotowanie do wdrażania założeń Strategii rzutuje na jej późniejszy wynik ewaluacyjny.

6.2 Ewaluacja



Ewaluacja jest w Strategii relatywnym wartościowaniem w procesie całościowego formułowania wniosków, prowadzącym do: diagnozowania jakości, adekwatności i zasadności przyjętych lub zrealizowanych działań i ich efektów, na podstawie interpretacji danych źródłowych.

Tabela 20. Założenia ewaluacji dla gminy Żarnów (opracowanie własne)

Rodzaj	Opis
Ewaluacja ex-ante (ewaluacja uprzednia)	Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów: – trafności - analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań w stosunku do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów – skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania – efektywności – czy zdefiniowane cele są uzasadnione i przynoszą korzyści dla rozwoju gminy – spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu. Po przeprowadzonej ewaluacji ex ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.
Ewaluacja mid-term	Przeprowadzana w połowie okresu obowiązywania Strategii poprzez sporządzenie sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań oraz zawierał wnioski co do zasadności przeprowadzenia lub zaniechania aktualizacji zapisów Strategii.
Ewaluacja ex-post.	Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań, analizę efektywności wydatkowania środków finansowych, analizę osiągniętych rezultatów w ramach podjętych działań (stopień osiągnięcia założonych wskaźników).

6.3 Monitoring Strategii



Celem prowadzenia monitoringu jest zapewnienie maksymalnej efektywności realizacji założeń planu strategicznego poprzez nadzór nad jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych zapisów dokumentu oraz umożliwienie przeprowadzenia okresowej i końcowej ewaluacji Strategii.

System monitoringu będzie oparty na prowadzeniu oceny corocznej w postaci sprawozdania ze stopnia realizacji Strategii – ocena wskaźnikowa, ocena stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć strategicznych. Informacje zawarte w sprawozdaniu syntetycznym opierać się będą na sprawozdaniach z wydziałów wdrażających działania z planu strategicznego, jednostek podległych gminie oraz ogólnodostępnych danych statystycznych. Sprawozdanie syntetyczne będzie przedstawiane Radzie Gminy.

Rokiem bazowym dla wskaźników w procesie monitoringu będzie rok 2020 (dane z tego roku zostały uwzględnione w przeprowadzonej Diagnozie sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej). Natomiast pierwszy roczny monitoring proponowany jest najwcześniej po upływie pełnego roku od wejścia w życie dokumentu, tj. na koniec roku 2022.

Efekty monitoringu Strategii mogą być zawarte w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą : *raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.*

Monitorowanie strategii umożliwi rzetelne informowanie mieszkańców oraz podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych inwestycjach.

6.4 Wskaźniki realizacji planu strategicznego

Źródła pozyskiwania danych do przeprowadzania oceny realizacji założeń Strategii:

- dane sprawozdawcze z wydziałów, referatów Urzędu Gminy Żarnów, odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań
- dane sprawozdawcze z jednostek podległych gminie i instytucji, stowarzyszeń, związków, itp. działających na jej terenie
- dane pochodzące z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych (badania opinii publicznej, ankietyzacja, spotkania konsultacyjne, itp.)
- ogólnodostępne statystyki, np. GUS, BDL, System Analiz Samorządowych, itp.

Tabela 21. Wskaźniki monitoringu realizacji celów Strategii (opracowanie własne)

Kierunek działań	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wsparcie dla lokalnie tworzonych miejsc pracy	Liczba nowych przedsiębiorstw	0	30 podmiotów
	Stopa bezrobocia	6,6%	Poniżej 5%
1.1.2 Wykorzystanie potencjału dla rozwoju usług	Liczba działań promocyjnych dla rozwoju przedsiębiorczością	0	Min. 2 szt. rocznie
1.1.3 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	0	Ok. 13 ha
1.2.1 Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej	Liczba specjalistycznych gospodarstw rolnych	0	Min. 5 gospodarstw
	Liczba gospodarstw agroturystycznych	0	Min. 5 gospodarstw
1.2.2 Wsparcie dla rolników i producentów rolnych	Liczba przeprowadzonych kampanii/ wydarzeń na rzecz rozwoju rolnictwa	0	Min. 1 wydarzenie rocznie
2.1.1 Wzrost jakości kształcenia dzieci i młodzieży	Liczba zmodernizowanych obiektów edukacyjnych	0	1 obiekt
	Liczba doposażonych obiektów edukacyjnych i instytucji społecznych	0	2 obiekty
2.1.2. Poprawa infrastruktury oświaty, sportu kultury i rekreacji	Liczba utworzonych miejsc rekreacji (placów zabaw, siłowni zewnętrznych, boisk, itp.)	0	Min. 6 obiektów
	Liczba wspartych inicjatyw 3 sektora	0	Min. 2 akcje rocznie
2.1.3. Umożliwienie wszechstronnego rozwoju kapitału ludzkiego	Liczba imprez kulturalnych i rekreacyjnych w gminie	0	Min. 2 akcje rocznie
2.2.1. Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej	Liczba przeprowadzonych akcji prozdrowotnych	0	Min. 2 akcje rocznie
	Liczba doposażonych jednostek OSP	0	Min. 4 jednostki
2.2.2. Zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego	Liczba szkoleń w zakresie bezpieczeństwa	0	Min. 2 szkolenia rocznie
	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	0	Min. 2 obiekty
2.2.3. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom w sferze społecznej	Liczba beneficjentów GOPS	513 osób	Poniżej 400 osób
	Liczba akcji profilaktycznych i działań skierowanych do dzieci i młodzieży	0	Min. 2 akcje rocznie
2.2.4. Wdrożenie i upowszechnienie nowoczesnych e-usług	Liczba wdrożonych e-usług	0	Min. 2 e-usługi
2.2.5. Wzmocnienie współpracy samorządów w regionie	Liczba inicjatyw zrealizowanych wspólnie z samorządami w regionie	0	Min. 5 inicjatyw
	Liczba przeprowadzonych termomodernizacji	0	4 obiekty

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030

	Ilość zainstalowanych instalacji OZE w gospodarstwach domowych	155 szt.	643 szt.
	Liczba wymienionych piecy na efektywne energetycznie	0	46 szt.
3.1.2 Ochrona zasobów przyrody i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom w środowisku	Liczba przeprowadzanych działań proekologicznych	0	Min. 2 rocznie
3.2.1 Wzrost jakości przestrzeni publicznych i efektywnego zagospodarowania	Powierzchnia gminy objęta MPZP	1 ha	27 ha
	Powierzchnia odnowionych centrów miejscowości	0	Ok. 2 ha
	Długość wyremontowanych dróg gminnych i wewnętrznych	0	Ok. 23 km
3.2.2 Poprawa skomunikowania gminy	Długość wybudowanych chodników	0	Ok.10 km
	Długość powstałych ścieżek rowerowych	0	Ok. 10 km
3.2.3 Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego gminy	Liczba nowych produktów turystycznych	0	Min. 5 produktów
	Wielkość rozbudowanej oczyszczalni	1 830 RLM	2 180 RLM
3.3.1 Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej	Długość nowej sieci kanalizacyjnej	64,58 km	79,00 km
	Długość nowej i zmodernizowanej sieci wodociągowej	144,35 km	149 km
	Długość nowej sieci gazowej	13,39 km	23 km
3.3.2 Racjonalizacja gospodarki odpadami	Procent odpadów zbieranych selektywnie	23,53 %	35-40%
	Ilość usuniętego azbestu	503 450 Mg	1 200 000 Mg
3.3.3 Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii	Długość sieci światłowodowej	0	Min. 50 km

6.5 Finansowanie przedsięwzięć

W planie strategicznym dla gminy Żarnów zaprognozowane zostały jedynie koszty i źródła środków finansowych dla zadań priorytetowych dla rozwoju gminy. Koszty pozostałych zadań będą oceniane na bieżąco, wpisywane w plany finansowe gminy, niektóre zadania będą realizowane własnymi zasobami i w trakcie bieżącej pracy podmiotów odpowiedzialnych.

Źródła środków finansowych do realizacji planu strategicznego dla gminy Żarnów:

- środki z budżetu gminnego
- środki pochodzące z budżetu państwa
- środki funduszy celowych
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatywy Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-publicznego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz fundusze sektora pozarządowego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych, itp.

Dochody własne gminy Żarnów, które stanowić będą wkład własny do inwestycji pochodzić będą m.in. z podatku od nieruchomości, udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałych środków publicznych. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Żarnów oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem opoczyńskim oraz województwem łódzkim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować wymiar merytoryczny i finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację konkretnego zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, na bieżąco analizowana jest możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące, jak i majątkowe.

7. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PLANU STRATEGICZNEGO

W celu eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze przeprowadzanych w ramach Strategii inwestycji przewiduje się działania zapobiegawcze oraz bezwzględne respektowanie rygorów ochronnych określonych przepisami prawa dla poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo. Ze względu na charakter i skalę planowanych działań ujętych w Strategii nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Teren, na którym prowadzone będą działania inwestycyjne nie wykracza poza granice administracyjne gminy Żarnów.

Proponowane środki i zalecenia niwelujące ewentualne niekorzystne oddziaływania działań inwestycyjnych na środowisko przyrodnicze gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 22. Proponowane zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania inwestycji zawartych w Strategii:

Element środowiska	Środki łagodzące
Zalecenia ogólne (budowlane)	- bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP i przepisów przeciwpożarowych, zapewnienie zaplecza socjalnego - odpowiednie oznakowanie obszarów prowadzenia prac budowlanych - zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót w szczególności poprzez: stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, korzystanie z urządzeń o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń, ograniczanie czasu pracy maszyn, systematyczne sprzątanie placów budowy, odpowiednią gospodarkę odpadami, a także zabezpieczenie przez niekorzystnym wpływem na zwierzęta, rośliny oraz wody gruntowe
Ludzie	- ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu - stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane - stosowanie roślinności izolacyjnej (głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych)
Świat zwierząt	- wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy - prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym - ograniczenie inwestycji na terenach bytowania, gniazdowania i żerowania dzikich zwierząt - prowadzenie prac w możliwie najkrótszym czasie
Świat roślin	- zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania - wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem - prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych oraz zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia w czasie wykonywania prac budowlanych
Powietrze	- zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz

	inne zanieczyszczenia, - propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych - ograniczenie zmniejszania się lub zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych - wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjnej
Wody powierzchniowe i podziemne	- zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych - zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi), - zapewnienie pracownikom przedsiębiorstw budowlanych dostępu do przenośnych toalet - stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody - zagwarantowanie odpowiedniego spływu wód opadowych i roztopowych z terenów nieprzepuszczalnych oraz ich oczyszczania ze względu na rodzaj odbiornika
Powierzchnia ziemi	- przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami - przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu
Krajobraz	- zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu i zagospodarowaniem - utrzymanie jak największego areału zieleni
Klimat	- utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych - wzrost wykorzystania OZE
Zabytki i dobra materialne	- planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych - prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków

Inwestycje przewidziane w Strategii realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Realizacja większości inwestycji przyniesie pozytywne skutki dla środowiska oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy Żarnów.

8. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne 10 lat. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność tych dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do:

- zgodności na poziomie wizji – sprawdzenia czy dokument jest spójny i opowiada na główną aspirację gminy zawartą w Strategii
- zgodności na poziomie celów – cele zaplanowane w dokumentach programowych niższego rzędu muszą wpisywać się w realizację celów zaplanowanych w Strategii
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów – dokumenty wykonawcze powinny przyczynić się do osiągnięcia wskaźników zaplanowanych w Strategii
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji lub opracowania w okresie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030 będą m.in. dokumenty planistyczne, dotyczące ochrony środowiska i energetyki oraz poliki społecznej. Podstawą do realizacji założeń szczegółowych w poszczególnych sektorach działalności gminy jest plan zawarty w Strategii.

Tabela 23. Wytyczne do dokumentów wykonawczych

Zakres tematyczny	Rodzaj dokumentu	Aktualność dokumentu, zalecenia
Planowanie przestrzeni	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Gmina przystąpiła do aktualizacji studium uwarunkowań. Obowiązuje nadal dokument z 2006 r. W przyszłym dokumencie należy uwzględnić zaplanowany w Strategii model rozwoju, jak i rekomendacje dla poszczególnych terenów. Studium uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii m.in. w celu operacyjnym: Zwiększenie dostępności przestrzennej.
	miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Gmina rozważy zasadność tworzenia planów miejscowych na terenach planowanych do rozwoju funkcji głównie mieszkaniowych i gospodarczych. Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu operacyjnym: Zwiększenie dostępności przestrzennej.
	Gminny Program Opieki na Zabytkami z Gminną Ewidencją Zabytków	Gmina przystąpiła do aktualizacji gminnej ewidencji zabytków oraz sporządzenia programu.
	Gminny Program Rewitalizacji	Gmina Żarnów nie planuje realizować dokumentu ze względu na charakter gminy i jej rzeczywiste uwarunkowania i potrzeby.
Ochrona	Gminny Program Ochrony	Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych

środowiska i energetyka	Środowiska	w Strategii w celach operacyjnych: Poprawa jakości zasobów środowiska i Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku.
	Program usuwania azbestu	Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu operacyjnym: Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku.
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Plan w trakcie opracowania. Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celach operacyjnych: Poprawa jakości zasobów środowiska i Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku.
	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celach operacyjnych: Poprawa jakości zasobów środowiska i Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku.
Polityka społeczna	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Strategia w trakcie opracowania. Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu operacyjnym: Dostępność do usług społecznych
	Dokumenty sektorowe	Dokumenty uchwalane corocznie, sektorowe, specjalistyczne, wpisujące się w celu operacyjnym: Dostępność do usług społecznych
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Dokument, wraz z innymi dotyczącymi wystąpienia zagrożenia (w tym dokumenty zastrzeżone) – aktualne. Określają zadania bezpieczeństwa na poziomie gminnym i nie są zależne od zapisów Strategii, stanowią zapisy prawa ogólnego.
Finanse	Wieloletnia prognoza finansowa	Dokumenty warunkujące sytuację finansowaną i zamierzania budżetowe gminy.
Strategie ponadlokalne	Strategia LGD „U Źródeł”	Strategia obowiązująca, zgodna z celami rozwoju gminy.

BIBLIOGRAFIA

1. Krzysztof Nawrocki, „Żarnów - wczoraj i dziś Walory Ekologiczno-Krajoznawcze Regionu”, Żarnów 1999, wyd. Towarzystwo Przyjaciół Żarnowa
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żarnów, Żarnów 2006
3. Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016-2020, Żarnów 2016
4. Program ochrony środowiska dla gminy Żarnów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027, Żarnów 2021
5. Raport o stanie gminy Żarnów za rok 2018, Żarnów 2019
6. Raport o stanie gminy Żarnów za rok 2019, Żarnów 2020
7. Raport o stanie gminy Żarnów za rok 2020, Żarnów 2021
8. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Łódź 2021
9. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, Łódź 2018
10. Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Warszawa 2013
11. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Warszawa 2019
12. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030, Warszawa 2017

SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

Spis tabel

Tabela 1. Podsumowanie sfery gospodarczej według wyznaczników	5
Tabela 2. Podsumowanie sfery społecznej według wyznaczników.....	6
Tabela 3. Podsumowanie sfery przestrzennej według wyznaczników.....	7
Tabela 4. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych (hierarchia według oddanych głosów)	9
Tabela 5. Analiza SWOT dla gminy Żarnów	12
Tabela 6. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030 z dokumentami krajowymi (opracowanie własne)	14
Tabela 7. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2021-2030 z dokumentami o randze regionalnej (opracowanie własne)	15
Tabela 8. Zadanie priorytetowe dla celu Rozwój przedsiębiorczości i wzrost wykorzystania potencjałów inwestycyjnych	21
Tabela 9. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery gospodarczej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami dla celu Rozwój przedsiębiorczości i wzrost wykorzystania potencjałów inwestycyjnych	21
Tabela 10. Zadanie priorytetowe dla celu Wzrost atrakcyjności dla zamieszkania i wyrównania szans	23
Tabela 11. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery społecznej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi	

rezultatami dla celu strategicznego Wzrost atrakcyjności dla zamieszkania i wyrównania szans	24
Tabela 12. Zadanie priorytetowe 1 dla celu Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania.....	28
Tabela 13. Zadanie priorytetowe 2 dla celu Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania.....	29
Tabela 14. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego dotyczącego sfery przestrzennej w układzie celów operacyjnych i kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami dla celu strategicznego Poprawa jakości środowiska naturalnego i zagospodarowania.....	30
Tabela 15. Obszar aktywnej integracji - opracowanie na podst. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.....	33
Tabela 16. Obszar zielonej gospodarki - opracowanie na podst. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.....	34
Tabela 17. Główne zróżnicowania wewnętrzne gminy (mapy: opracowanie własne na podst.: https://zarnow.e-mapa.net/).....	36
Tabela 18. Rekomendacje dla kierunków rozwoju na terenie gminy Żarnów	48
Tabela 19. Instrumenty wdrożeniowe Strategii (opracowanie własne).....	50
Tabela 20. Założenia ewaluacji dla gminy Żarnów (opracowanie własne)	51
Tabela 21. Wskaźniki monitoringu realizacji celów Strategii (opracowanie własne).....	53
Tabela 22. Proponowane zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania inwestycji zawartych w Strategii (opracowanie własne)	56
Tabela 23. Wytyczne do dokumentów wykonawczych.....	58

Spis wykresów

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie Żarnów (przedstawienie procentowe).....	9
Wykres 2. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych (przedstawienie procentowe, według ilości punktów)	10
Wykres 3. Dziedziny, które wymagają podjęcia najszybszych działań w celu poprawy warunków życia mieszkańców gminy według ankietowanych (przedstawienie procentowe).....	11

Spis rysunków

Rysunek 1. Kierunki zagospodarowania gminy Żarnów wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Żarnów (2006 r.)	44
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Żarnów wraz z głównymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi (opracowanie własne)	46